

Människa, teknik och sexuell njutning

Levda erfarenheter av att använda lufttrycksvibratorer

Författare: Maria Eriksson

Handledare: Bolette Frydendahl Larsen och Lena Karlsson

GNVM03: Masteruppsats 30 hp

Genusvetenskapliga institutionen VT21

Lunds universitet

LUNDS
UNIVERSITET

Abstract

Through ten semi-structured interviews, with people identified as women and air pressure stimulator users, this study examines lived experiences of using air pressure stimulators. The stimulators serve as a prism to explore the gendered relationship between human, technology and sexual pleasure. Judith Butler's (2007) *heterosexual matrix*, Gayle Rubin's (1998 [1984]) *sex hierarchy* and Donna Haraway's (2008) *cyborg* form the theoretical framework of the study. The users of the stimulators navigate within a heterosexual order that believes that women's sexual autonomy poses a threat to dominant gender and sexuality norms. Women's desires are here expected to be directed unilaterally at a man, not a technology. However, gender and sexuality norms should not be understood as static, but rather as fluctuating. In this fluctuation, there is room for negotiation. Thus, the view of masturbation and stimulators change in relation to time, space and context. This study also highlights how the stimulator users destabilize the dichotomic order that advocates the separation of male/female, human/technology, active/passive. While the interviewees were concerned that the stimulators would alienate them from a "natural" sexuality, the use of them brought an elevated sexual agency and new sexual experiences.

Nyckelord: Genus- och sexualitetsnormer, sexleksaker, onani, sexuell värdehierarki, cyborg

Keywords: Gender and sexuality norms, sex toys, masturbation, sex hierarchy, cyborg

Antal ord: 24898

Tack

Ett innerligt tack till er som delat med er av era erfarenheter, för att ni släppte in mig i era världar och lät mig ta del av berättelser och perspektiv som det sällan pratas högt om. Ni utgör uppsatsens stomme.

Bolette, tusen tack för all stöttning och kunskap du gav mig under uppsatsens första fas. Lena, tack för att du hoppade in och handledde mig under uppsatsens sista månader och för att du visat tilltro till mitt projekt. Din vägledning har betytt mycket för mig.

Jenny! Tack för din skarpa hjärna, för att du tog dig tid att korrekturläsa och lämna värdefulla kommentarer. Axel, tack för all kärlek du ger mig och för att du är med mig i toppar och dalar. Tack för ditt outtröttliga uppsats-engagemang, och för att du tror på mig. Mamma, pappa, Micke och Rasmus, tack för att ni är min stabila kärna i livet. Ellen och Erik, med er klarar jag allt.

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1. Syfte och frågeställningar	7
2. Bakgrund.....	8
2.1. Vibratorer.....	8
3. Tidigare forskning.....	10
3.1. Sex- och sexualitetsforskning	10
3.2. Sexleksaksforskning	12
4. Teori.....	13
4.1. Den heterosexuella matrisen.....	14
4.2. Sexuell värdehierarki	16
4.3. Cyborg	19
5. Metodologi.....	20
5.1. Ståndpunktsteori	21
6. Metod.....	23
6.1. Metodval, material och tillvägagångssätt	23
6.2. Positionering och etiska dilemman	27
7. Normbrott och normskifte.....	30
7.1. Känslor av skam och tabu.....	30
7.2. Genus- och sexualitetsnormers fluktuation	36
8. Materialitet och kroppslighet.....	41
8.1. Tekniken som hot mot den heteronormativa ordningen	41
8.2. Hybriditet och ambivalens	46
9. Med den egna njutningen i fokus.....	51
9.1. Kontroll, njutning och självupptäckande	51
10. Avslutande diskussion.....	56
Referenser	59
Intervjuer	66
Bilagor	67
Bilaga 1: Figure 9.1	67
Bilaga 2: Figure 9.2	68
Bilaga 3: Intervjuguide	69

1. Inledning

From medical devises in disguise to liberating and playful political objects, sex toys are fraught technologies at the junction of pleasure, norms, morals and sexual agency (Sundén 2020:8).

Sexleksaker är, som den amerikanske genushistoriken Hallie Lieberman (2017:203) poängterar, genomsyrade av komplexitet och meningsskapanden. Som den här studien kommer att framhålla så kringgärdas sexleksaker av normer, sexuella värdehierarkier och föreställningar om var kroppen börjar och slutar. De betydelser som sexleksaker förbinds med förhandlas och omförhandlas och bör således förstås utifrån den tid och det sammanhang de är producerade inom. Genusforskaren Lynn Comella (2017:114-115) betonar sexleksakers nära relation till genus- och sexualitetsnormer. Dessa normer tydliggörs i Liebermans redogörelse av den historia som omger sexleksaker. Sexleksaker har, bland annat i USA, under lång tid sålts som medicinska hjälpmedel för att undgå de obscenitetslagar som pekat ut användandet av dem som syndfullt och omoraliskt (2017:31-33). Under 1960- och 1970-talen kom vibratorer bland annat att symbolisera feministisk kamp och sexuell frigörelse (2017:289) och under det sena 1900-talet kom tv-serien *Sex and the City* att popularisera Rabbitvibratorm (Comella 2017:2). Centralt för sexleksakshistorien är den manliga rädsla som kantat sexleksaker som riktat sig till kvinnor – en rädsla för att bli ”ersatt” av en teknik. I linje med den här rädslan har sexleksakstillverkandet och dess reglerande, under 1900-talet och framåt, i synnerhet kontrollerats av män (Lieberman 2017:23). Trots samtida diskursers proklamerande av kvinnors sexuella autonomi, existerar det parallellt diskurser som pekar ut den här autonomin som ett hot mot traditionella genus- och sexualitetsnormer (2017:289).

Med ovanstående som bakgrund kommer den här studien att centrera subjektiva och levda erfarenheter av att bruka lufttrycksvibratorer. Lufttrycksvibratorm, som är en sexleksak riktad till personer med vagina, lanserades år 2014 under märket *Womanizer* av den tyska uppfinnaren Michael Lenke (Womanizer u.å.). Till skillnad från andra vibratorer på marknaden, som i synnerhet igenkänns via sina penetrerande funktioner, fokuserar lufttrycksvibratorm ett stimulerande av klitoris. Trots att många vaginabärare når orgasm via klitorisstimulans har den här erogena zonen – klitoris – i mångt och mycket förbisetts av sexleksaksindustrin. Lenkes uppmärksammande av sexleksaksindustrins penetrationsnorm initierade en ambition om att ta fram en sexleksak som i större utsträckning såg till användarnas behov. Efter en tids experimenterande och produktutveckling, i samarbete med sin fru Brigitte Lenke, hade Lenke tagit fram en vibrator som med hjälp av lufttrycksvågor

stimulerar användarens klitoris – en teknik som idag går under patentnamnet *Pleasure Air Technology* (Akoonyatse 2019). Lenkes lufttrycksvibrator blev snabbt en försäljningssuccé. Idag finns Womanizer och dess olika modeller i över 60 länder (Womanizer u.å.). Efter Womanizers försäljningssuccé har en mängd sexleksakstillverkare imiterat Lenkes patent (MacDonald 2021).

I takt med lufttrycksvibratorernas popularisering har det också höjts kritiska röster. Lufttrycksvibratorerna har pekats ut som fördärvare av den ”riktiga” lusten, alltså den sexleksaksfria, tvåsamma och heterosexuella lusten. Diskurser likt denna framhåller lufttrycksvibratorerna som ett hot mot mellan(män)skliga relationer (Della Q 2019). I SVTs minidokumentär *Orgasmgarantin* (2019), där erfarenheter av att bruka lufttrycksvibratorer centreras, belyses liknande idéer. I december 2019 lägger SVT upp klippet *Så fick jag en fontänorgasm* på sin Facebooksida. Klippet, som visar 24 sekunder från *Orgasmgarantin*, får 114 kommentarer. En person kommenterar följande: ”Jag förstår inte, skall mäns snoppar ersättas med el-dildos? I så fall stackars man” (SVT 2019). Kommentaren formulerar en slags oro för att tekniken ska bli en slags sexuell ställföreträdare för mannen. I relation till lufttrycksvibratorerna har begreppet *dead vagina syndrome* florerat i medierna. Podcasten *Sex & sånt* (2020) diskuterar begreppet. Podcastmedlemmarna understryker hur hypen kring lufttrycksvibratorerna, där njutning och frigörelse står i centrum, parallellt kantas av en rädsla för att ens klitoris ska ta skada och förlora känslan. Den här kritiska diskursen, som inte har kunnat bevisas medicinskt, följs upp av påståenden om att en vid användande av lufttrycksvibratorer riskerar att bli avtrubbad, beroende och få sexlivet förstört (ibid.). Diskussionen är inte ny, utan knyter an till historien och dess syn på onani. Onani betraktades under 1700- och 1800-talet i Sverige som ”självbefläckelse” och som en synd vilken senare kunde leda till en mängd sjukdomstillstånd. Trots att den här synen på onani ifrågasattes under 1900-talet så fortsatte många att tro att onanerande kunde leda till diverse sjukdomar (Lennerhed 2002:145-147).

Precis som detta avsnitts inledande citat påvisar, så rör sig lufttrycksvibratorerna och dess användare mellan en komplexitet av meningar och normer. I den här uppsatsen är jag i synnerhet intresserad av de genus- och sexualitetsnormer som lufttrycksvibratoranvändarna navigerar inom, samt förhåller sig till, i berättandet om sitt lufttrycksvibratoranvändande. Men också, hur dessa normer förhandlas och bestrids av lufttrycksvibratoranvändarna. Vidare anser jag att spänningen mellan teknik respektive människa, som ovan framvisades, är intressant att utforska i förhållande till frågor om sex och sexualitet. Som religionslektorn

Alexander Darius Ornella (2009:317-318) påpekar så kan nämligen sexleksaker möjliggöra nya sätt att interagera med den egna kroppen – och således omformulera av vad sexuell njutning kan vara samt hur den kan nås (ibid.). Med nämnda intresseområden i centrum, kommer den här studien att baseras på tio semistrukturerade intervjuer. De intervjuade, som alla identifierar sig som kvinnor, besitter erfarenheter av att bruka lufttrycksvibratorer. Jag anser den här studien som relevant då den undersöker ämnen som inte sällan lämnas utforskade på grund av den låga status som kringgärdar forskning som explicit analyserar sexuella praktiker (Irvine 2014:633). Att belysa kvinnors levda erfarenheter kring att bruka lufttrycksvibratorer blir således ett sätt att uppmärksamma ett ämne som i forskningen hittills lämnats ostuderat. Lufttrycksvibratorerna och de historier och berättelser som knyts till användandet, blir härmed en ingång till att framhålla samtida genus- och sexualitetsnormer – men även dess fluktuation. Studien ämnar härigenom bidra till det genusvetenskapliga fält som har behandlat teman så som sex, sexualitet, könsnormer och maktstrukturer. Analyserandet av studiens material kommer att ske via posthumanistiska, poststrukturalistiska och konstruktivistiska ansatser.

1.1. Syfte och frågeställningar

Den här studien ämnar belysa det stigma som idag kringgärdar kvinnors sexuella autonomi. Parallellt med detta avser studien att framvisa komplexitet och rörlighet – hur normer kan bestridas och utmanas. Med utgångspunkt i tio semistrukturerade intervjuer kommer studien att rikta fokus mot den levda erfarenheten; mot de som kommit att bli subjekt för de diskussioner som omgett lufttrycksvibratorerna. Med en genusvetenskaplig lins syftar därför den här studien till att åskådliggöra de subjektiva erfarenheter och ståndpunkter som finns bland användarna själva gällande brukandet av lufttrycksvibratorer. Mer specifikt önskar studien att granska de genus- och sexualitetsnormer som de intervjuade navigerar och rör sig inom då de berättar om sina lufttrycksvibratorerfarenheter, men även: hur de förhåller sig och responderar på dessa normer. Lufttrycksvibratorerna blir härmed en länk till en större diskussion. Via lufttrycksvibratorerna och dess användare ämnar studien nämligen att nå erfarenheter kring bland annat sex, sexualitet, begär och könsnormer, samt hur dessa kontextualiseras i relation till olika perioder i livet. Via en posthumanistisk ansats, där relationen mellan människa och teknik fokuseras, önskar studien även att undersöka vilka idéer och föreställningar som de intervjuade formulerar kring att bruka ett tekniskt ting för

sexuell njutning. Med utgångspunkt i ovannämnda syfte, avser den här studien att besvara följande frågeställningar:

- Vilka genus- och sexualitetsnormer rör sig de intervjuade inom då de berättar om sina erfarenheter kring att bruka lufttrycksvibratorer? Hur förhåller sig de intervjuade till dessa normer? Vilka förhandlingar görs?
- Hur förstår de intervjuade, utifrån sina erfarenheter kring att bruka lufttrycksvibratorer, relationen mellan människa, teknik och sexuell njutning?

2. Bakgrund

Det här avsnittet kommer att erbjuda en överblick över den historia och de uppfattningar som kringgärdat vibratorer. Hit räknar jag även lufttrycksvibratorer. Då de intervjuade berättade om sina lufttrycksvibratorerfarenheter ställde de ofta dessa erfarenheter gentemot andra sexleksaker de använt. Flera av de intervjuade ägde andra sexleksaker och här var olika typer av vibratorer (så som fingervibratorer, dildovibratorer och Rabbitvibratorer) mest förekommande. Detta avsnitt kommer därför att avgränsa sig till just vibratorer.

2.1. Vibratorer

Dennis Waskul och Michelle Anklan (2020), som redogör för den historia som kringgärdat vibratorer, belyser följande:

.../ The history of the vibrator is complex but can be broadly conceived as marked by four specific junctures: vibrators as medical implement, vibrators as household appliance, vibrators as a liberating political object, and vibrators as a post-feminist toy (2020:850).

Utifrån citatet kan vi förstå hur vibratorer över tid laddats med olika typer av meningar och betydelser. År 1880 fick den engelske läkaren och uppfinnaren Joseph Mortimer Granville patent på den första elektromekaniska vibratorm. Vid den här tiden ansågs elektriciteten kunna utföra stordåd – av den här anledningen kom den första vibratormodellen främst att marknadsföras som ett medicinskt hjälpmedel. Vibratorm troddes kunna bota alltifrån huvudvärk till cancer. Även om den första vibratorm inte lanserades som ett ting ämnat för sexuell njutning, är det troligt att den användes på ett sådant sätt (2020:851). Lieberman (2016:401) påpekar hur vibratorns medicinska egenskaper ifrågasattes av psykologer under 1800-talets slut. Vibratorm blev nu, enligt Lieberman (2016:410-411), istället en hushållsprodukt ämnat för bland annat kroppsmassage. Waskul och Anklan (2020:851-852)

påpekar hur vibratorn först under 1960-talet kom att bli känd som en teknik avsedd för sexuell njutning. Vid den här tiden, samt under 1970-talet, kom vibratorn att bli en politisk symbol; en materialitet vars mening representerade kvinnors raserande av patriarkatet. Under 1990-talets mitt kom vibratorer dock att företräda en postfeministisk diskurs. Vibratorerna började synliggöras i populärkulturen och dess mening tycktes nu främst handla om den individuella sexuella njutningen, snarare än om frigörelse. Lieberman (2017:270-271) poängterar hur tv-serien *Sex and the City*, som började sändas vid 1990-talets slut, kom att framvisa vibratorn som ett ting som pådriver ett "sexuellt fördärv". Samtidigt kom serien att framhålla vibratorn, i detta fall en Rabbitvibrator, som en symbol för kvinnors sexuella agens (ibid.) Filmen *Fifty Shades of Grey* som utkom år 2015 kom likt ovannämnda serie att popularisera sexleksaksanvändandet – men i samma anda reproducera idén om att kvinnors sexuella njutning enbart blir legitim inom ramarna av ett heterosexuellt samlag. Trots sexleksakers ökade synlighet, förstås brukandet av dem ännu inte som något helt accepterat (Lieberman 2017:287-289).

Som tidigare poängterat så lanserade den tyska uppfinnaren Michael Lenke den första lufttrycksvibratorn – Womanizer – år 2014. I takt med Womanizers utbredning på marknaden har flera andra sexleksaksmärken kommit att imitera Lenkes lufttrycksteknologi. Märken så som *Satisfyer*, *LELO* och *Lora DiCarlo* utgör bara några av de som idag producerar och säljer olika typer av lufttrycksvibratorer (MacDonald 2021). Under de senaste åren har en rad feministiska sex tech-företag kommit att äntra sexleksaksbranschen. Dessa företag ämnar rasera sexleksaksindustrins långa tradition av den manliga blick som så länge dominerat och styrt över sexleksakers utformning och design. Genom att marknadsföra och producera produkter som riktar sig till en mångfald av kroppar, identiteter och behov, önskar feministiska sex-tech företag att vidga de normer som verkar inom sexleksaksindustrin. Med andra ord: företagen strävar efter en bransch där fler än icke-funktionsvarierade cis-män, och deras syn på vad sex och njutning är, ryms (Joho 2019; Prendergast 2021). För att driva på en förändring inom sexleksaksbranschen startades den kvinnoledda organisationen *Women of Sex Tech*. Här går personer som identifierar sig som kvinnor samman för att förändra sexleksaksindustrin genom att arbeta för mer inkludering och jämlikhet. De vill ha "Tech equity for all" (Women of Sex Tech u.å.). USA-baserade *Dame Products*, som är en del av Women of Sex Tech, utgör ett av de samtida sex tech-företag som marknadsför och säljer lufttrycksvibratorer (Dame Products u.å.). Dame Products startades upp av sexologen Alexandra Fine och ingenjören Janet Liebermann. I en artikel skriven av Anna North (2017)

understryker Fine och Liebermann hur deras produkter är designade efter användarnas kroppar och behov. Genom att ta hänsyn till att sexleksaksanvändare inte är en homogen grupp, arbetar företaget för att rikta sig till en mångfald av åldrar, etniciteter, kroppstyper, sexuella identiteter och erfarenheter.

3. Tidigare forskning

Genusvetaren Mikael Mery Karlsson (2020:35) beskriver i sin doktorsavhandling det gemensamma producerandet av kunskap som ligger bakom en studies tillblivande.

En avhandling är bara en liten tegelsten som tillsammans med många andra bildar valv bakom valv i oändlighet. Målet med att gå igenom högarna av böcker och tidskrifter på bordet framför mig är inte att börja och avsluta något helt fristående. Det är att fortsätta bygga valv med andra. Lägga en eller några tegelstenar till valv efter valv i oändlighet. För att bygga valv behöver du känna till de tegelstenar som du bygger vidare på. För att bedriva forskning behöver du ta del av andras forskning (ibid.).

Med dessa ord i bakhuvudet kommer jag i detta avsnitt att presentera de ”tegelstenar”, de verk, som utgör grund till de valv jag nu själv önskar att bygga vidare på. Under rubriken *Sex- och sexualitetsforskning* kommer tidigare forskning gällande sex och sexualitet att belysas samt situeras i förhållande till den här studien. Därefter följer rubriken *Sexleksaksforskning*, där forskning som berört sexleksaker kommer presenteras. Även här följer en redogörelse av hur min egen studie förhåller sig till tidigare verk.

3.1. Sex- och sexualitetsforskning

Många av de forskare som i Sverige har analyserat sex och sexualitet har inte sällan haft en diskursorienterad ingång. I en svensk kontext har ett flertal forskare (Lennartsson 2015; Lennartsson 2009, 2007; Lundahl 2001) undersökt de sexuella normer kvinnor rört sig inom samt hur mycket en tillåts att uttrycka sin sexualitet inom dessa. En stor del av den här forskningen, gällande sex och sexualitet, har ofta haft ett tydligt fokus på historien och de för stunden dominanta normsystemen.

Ovannämnda ingångar centreras av idéhistoriken Karin Johannisson (2005). Johannisson redogör för en kritisk analys gällande hur kvinnor under 1900-talet i Sverige fått sina kroppar och sin sexualitet granskad och patologiserad. Studien utgår i synnerhet från historiska källor där material så som läkarrapporter, etikettsböcker och dagböcker utgjort huvudsakligt fokus. Idéhistoriken och genusvetaren Pia Laskar (2005) belyser också sex och sexualitet genom en

historisk lins. Laskars forskning granskar de köns- och sexualitetsnormer som skapades, reproducerades och befästes i sexhandböcker författade mellan tidsspannet 1800-1920. Även om min egen studie kommer att föra en dialog mellan dåtid och nutid, alltså hur tidigare genus- och sexualitetsnormer präglar samtida uppfattningar om vad som utgör en ”naturlig” respektive ”onaturlig” sexualitet, så kommer studiens tyngdpunkt vara levda erfarenheter hämtade ur en samtida kontext. Trots detta samtidsfokus anser jag det betydelsefullt att samtala med forskning som berört historiska sexualitetsnormer. Samtiden kan nämligen inte, som Rubin poängterar (1998 [1984]:149), uppfattas som helt isolerad från tidigare skeenden och attityder. Forskning likt Laskars (2005) och Johannissons (2005), där betoningen läggs på historiska källor, skiljer sig alltså från min egen studie samtidigt som de utgör broar till att förstå mitt eget material. Laskars (2005) diskuterande av njutningsnormer samt köns- och sexualitetsnormer utgör en likhet till min egen studie, precis som Johannissons (2005) fokus på det sociala konstruerandet av vad som bestäms som normativ och inte gällande kroppar, kön och sexualitet. I en svensk kontext utgör även forskare så som Jonas Frykman (1977) och Lena Lennerhed (2002) viktiga byggstenar för den forskning som bedrivits gällande historiens syn på sex och sexualitet.

Den här studien, som framhåller erfarenheter kring att bruka lufttrycksvibratorer, blir en av de tegelstenar som bygger vidare på det valv som behandlat ämnesområdet onani. Få svenska teoretiker har explicit diskuterat onani. Lennerhed (2002), som i ovanstående stycke nämndes, har översiktligt berört ämnet – men inte djupdykt i det. Den här översiktligheten, där onani berörs men knappast utgör någon utgångspunkt, går att finna i ett flertal studier (Norrhem, Rydström & Markusson Winkvist 2015; Rydström & Tjeder 2009; Bäckman 2003).

Genusvetaren Elin Abrahamsson (2018) är en av dem som låtit ämnesområdet onani ta en större plats i sin forskning. Abrahamsson (2018:15) diskuterar hur samtida romanceläsande kvinnor inte sällan uppfattas som konsumenter av ”skräp” och ”porr”. Läsningen anses, påpekar Abrahamsson (2018:134-136), uppmuntra till ”fel” slags sexualitet – en sexualitet som ruckar på den heterosexuella matrisens ramar. I centrum för den ”avvikande” sexualiteten står den onanerande kvinnan; en kvinna som på egen hand kan uppnå sexuell njutning. Via romanceböckernas erotiska världar – dit hon riktar sitt begär – blir hon sexuell självförsörjande via ett objekt (boken). Min studie kommer varken beröra läsning, dess praktiker eller romancegenren, men den kommer likt Abrahamsson centrera synen på den onanerande kvinnan. Utanför Sverige har forskare så som Thomas W. Laqueur (2003), som är en amerikansk sexolog och historiker, presenterat ämnet onani utifrån ett historiskt ramverk.

Flera forskningsprojekt, där enkäter utgjort huvudsakligt material, har fokuserat på kvinnors onanimönster (Bowman 2014; Hensley, Tewksbury, & Koscheski 2001). Breanne Fahs och Elena Frank (2014) har i likhet med den här studien, via en genusvetenskaplig lins och kvalitativa intervjuer, analyserat kvinnors subjektiva erfarenheter kring att onanera. Studier om kvinnors onanerande tycks i synnerhet centreras kring heterosexuella erfarenheter, men det finns undantag (Meiller & Hargons 2019). Vidare har ett flertal studier analyserat hur onani framställs och porträtteras i film och tv-serier (Clayton & Humphreys 2019; Rosewarne 2014).

3.2. Sexleksaksforskning

Lieberman (2017), som tidigare nämnts, redogör för de diskurser, normer, regler och idéer som historiskt kringgärdat sexleksaker. Liebermans undersökning tar utgångspunkt i USA mellan tidsspannet 1950 fram till 2017. Till skillnad från min egen studie, som ämnar redogöra för kvinnors levda erfarenheter kring att använda sig av lufttrycksvibratorer, fokuserar Lieberman alltså mer entydigt på att redogöra för de historiska samhällsattityder som omgett och omger sexleksaker. Vid en närmare genomlysning av den forskning som behandlat ämnet sexleksaker, blir det uppenbart att många studier fokuserat på sexleksakers utveckling, marknadsföring och kringliggande lagar (Comella 2017; Crewe & Martin 2017; Chazan 2008; Attwood 2005), snarare än levda erfarenheter.

Jag har inte lyckats finna någon studie som berört lufttrycksvibratorer eller som explicit tagit utgångspunkt i den här typen av sexleksak för att diskutera genus- och sexualitetsnormer. Den svenska genusprofessorn Jenny Sundén (2016, 2001) har engagerat sig i forskning som berört genus, kroppar, teknologier och sexualpolitik. Sundén (2020) redogör för hur digitala sexleksaker, som opererar via bland annat appar och Bluetooth-anlutningar, rör sig i gränslandet mellan det privata och det offentliga. Trots att Sundén inte centrerar sexleksaksanvändarnas erfarenheter gällande brukandet av dessa sexleksaker, uppvisar studien ett flertal teman jag själv önskar att bygga vidare på, så som: agens, könsnormer samt relationen mellan människa och teknik. Även tidigare nämnda Ornella (2009), som är verksam i England, intresserar sig för relationen mellan människa, teknik och sexualitet. Ornella redogör för hur sexleksaker utmanar och omformulerar binära idéer gällande sex och sexualitet – vad sex kan vara och med vem eller vilka, samt frågan om var våra kroppar börjar och slutar (2009:325-326). Posthumanistiska tankegångar likt dessa, där relationen mellan

människa och teknik diskuteras och analyseras, kommer att behandlas och vidareutvecklas i min studie.

Via frågeformulär har Watson et al. (2016), i Kanada, studerat 49 heterosexuella mäns erfarenheter och attityder gällande deras användande av parvibratorer. Rosenberger et al. (2012) har via internetbaserade enkäter undersökt hur homosexuella och bisexuella män i USA använder sig av olika typer av sexleksaker. Storskaliga forskningsprojekt (Herbenick et al. 2009), där internetenkäter varit den huvudsakliga forskningsmetoden, har undersökt 3800 amerikanska kvinnors vibratoranvändande. Breanne Fahs och Eric Swank (2013), som är verksamma inom genus- och sexualitetsforskningen i USA, belyser följande:

./.../...qualitative sex researchers have largely ignored women's own narratives about their sex toy usage, particularly across sexual identity boundaries. In other words, the empirical literature on sex toys has mostly ignored the storylines and common interpretive schemas women use when discussing and thinking about sex toys (2013:667).

I linje med dessa tankegångar, där det kastas ljus på hur begränsad forskningen är kring i synnerhet kvinnors levda erfarenheter gällande användandet av sexleksaker, motiverar Fahs och Swank sin egen forskning. Genom kvalitativa intervjuer undersöker Fahs och Swank hur sexleksaksanvändande kvinnor, i sitt brukande av i synnerhet dildos och vibratorer, förhåller sig till olika genus- och sexualitetsnormer, samt hur de rör inom de här normerna. Studiens intressefokus, där det subjektiva berättandet står i fokus, blir därmed ett valv jag själv önskar bygga vidare på. Fahs och Swanks studie som på flera sätt kan liknas vid min egen studie nämner dock ingenting om lufttrycksvibratorer (2013). Sociologen Cornelia Mayr (2021b) har likt Fahs och Swank genomfört intervjuer i sitt studerande av heterosexuella vibratoranvändande kvinnor. Mayrs studie undersöker hur de intervjuade förhåller sig till sitt vibratoranvändande, samt förvärvandet av vibratorer, i relation till sina manliga partners. I en annan kvalitativ studie har Mayr (2021a) via intervjuer undersökt den människa/objekt-relation som utspelar sig mellan vibratorn och dess användare, samt hur sexleksakens mening fluktuerar i relation till tid och rum. I analogi med Mayr önskar jag i den här studien att bygga vidare på teoretiserandet kring människa/objekt, men även hur meningsskapandet kring ting kan fluktuera.

4. Teori

Det här kapitlet kommer att presentera studiens teoretiska ramverk, samt hur dessa kommer att appliceras och användas i studiens analyskapitel. Studiens material kommer att analyseras

med hjälp av tre olika teoretiska ingångar. Dessa ingångar kommer att utgöras av den heterosexuella matrisen (Butler 2007), den sexuella värdehierarkin (Rubin 1998 [1984]) samt Haraways (2007) cyborgfiguration. De teoretiska ingångarna är sprungna inom olika idétraditioner, härbland: poststrukturalism, posthumanism och konstruktivism. Rubin (1998 [1984]) och Butler (2007) delar dock en queerteoretisk ansats. Kapitlets olika avsnitt kommer vidare att redogöra för teoriernas mest centrala idéer och begrepp, men även framhålla hur de teoretiska ramverken ämnar samspela med varandra.

4.1. Den heterosexuella matrisen

1990 utkom *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity* – en text som idag betraktas som ett centralt verk inom bland annat queerteorin. Bakom verket står den amerikanska filosofen Judith Butler. I den svensköversatta versionen *Genustrubbel: Feminism och identitetens subversion* (2007), där inledningen är författad av Ellen Mortensen, belyses det hur Butlers ifrågasättande av den heteronormativa ordningen gjort henne till en vida erkänd teoretiker i USA såväl som internationellt (2007:7).

I läsandet av *Genustrubbel* blir det uppenbart att Butlers teoretiserande är influerat av en poststrukturalistisk idétradition. Butler vidareutvecklar bland annat Michel Foucaults teoretiserande kring sexualitet, där idéer om språk och makt står i centrum, genom att ta sig an en *kritisk genealogi*. Via den här metoden kritiserar Butler essentialistiska diskurser – det vill säga, föreställningen om att diskurser och dess meningsskapande skulle existera frångående från sociala och historiska kontexter. Butler vill med andra ord blottlägga hur språket, hur vi benämner och omtalar något, skapas och konstrueras i relation till dess givna sammanhang. Ordet ”kvinna”, för att ge ett exempel, kan enligt den här logiken därför förbindas med varierande innebörd beroende på kontext, just eftersom begreppet inte bär på någon statisk mening. Butler är i synnerhet intresserad av hur språket konstruerar och reproducerar olika könskategorier (2007:43-44).

Butler kritiserar hur feminismen inte sällan framvisar kön som något fördiskursivt, alltså som en entitet som föregår genus. Kön bör i stället förstås som lika socialt konstruerat som genus (2007:61). För att förtydliga detta påstående bör Butlers syn på genus belysas:

Genus är den upprepade stiliseringen av kroppen, ett antal återkommande handlingar inom en ytterst rigid regulativ struktur som med tiden stelnar och kommer att te sig som en substans, en naturlig del av varande (2007:88).

Genus skapas således performativt. Med andra ord: genom imiterande och upprepade handlingar formuleras och konstrueras idéer om kön (2007:214). Genuskodade handlingar och yttranden alstrar alltså tankar om vad som konstituerar "ett naturligt kön" och i förlängningen vad som kännetecknar "en man" respektive "en kvinna". Det existerar således ingen stabil genuskärna, däremot upprätthålls idén om könets stabilitet via diskursiva praktiker (2007:219). Fanny Ambjörnsson (2016:112-114), som är socialantropolog och professor i genusvetenskap, redogör för Butlers teoretiserande. Ambjörnsson belyser hur ett barn redan på BB inlemmas i en rad normsystem. I den stund då barnmorskan berättar att det är en pojke som fötts, som i sig bör förstås som en performativ handling, åläggs barnet en mängd könade förväntningar. Barnet uppmuntras kanske till att ta plats, att leka med bilar, hålla gråten tillbaka och premiera blått framför rosa. Genom ständiga upprepningar, där det manligt kodade uppmuntras, skapas könsidentiteten "pojke". Genus är alltså något som görs.

Ovanstående teoretiserande hänger ihop med Butlers teoretiska ramverk *den heterosexuella matrisen*. Innovationen av matrisen är tydligt inspirerad av Monique Wittings begrepp *det heterosexuella kontraktet* samt Adrienne Richs begrepp *tvingande heterosexualitet*. Matrisen kan förstås som en dominerande diskursiv genusmodell varigenom kroppar, genus och begär begripliggörs. Den normativa och socialt konstruerade särskiljningen som görs mellan kön/genus och man/kvinna är sprungna ur den heterosexuella matrisen och dess tvingande påbud. Inom matrisen är man respektive kvinna de enda möjliga identiteterna att inneha. Vidare framställs dessa köns kategorier som varandras motsatser – kroppsligt såväl som beteendemässigt. För att avläsas som begriplig förväntas en maskulin man begära och åtrå en feminin kvinna, och omvänt (Butler 2007:235-236). Den heterosexuella matrisen påvisar alltså hur människor förväntas uppvisa en sammanhängande linje mellan kropp, genus och begär för att inte falla utanför samhällets uppsatta genusnormer (2007:68). Genusnormer bör dock knappast förstås som immuna mot "splittring, självparodering och självkritik" (2007:229). Att röra sig utanför samhällets för tillfället uppsatta genusnormer eller att på ett eller annat sätt falla utanför den heterosexuella matrisens normativa raster, bestraffas däremot inte sällan med marginalisering och social stigmatisering. Den här typen av normavvikelse benämner Butler som *subversivitet* (2007:216-218).

Tillämpandet av Butlers teoretiserande syftar till att analysera de genus- och sexualitetsnormer som lufttrycksvibratoranvändarna navigerar inom. Den heterosexuella matrisen kan hjälpa oss att förstå varför de intervjuade, i sitt onanerande, stundtals uppfattas som obegripliga – som subversiva i sitt genusbeteende – både av sig själva och av sin

omgivning. Vidare ämnar applicerandet av den heterosexuella matrisen påvisa hur luftrycksvibratoranvändarna förhåller sig till samt bestrider heteronormativitetens uppsatta ramverk. Som tidigare nämnt, så kan en via den heterosexuella matrisen förstå hur termen ”kvinna” och i förlängningen även ”kvinnlig sexualitet” är sociala och diskursiva konstruktioner, snarare än naturgivna och stabila identiteter (2007:61). I linje med detta resonemang vill jag understryka hur förekomsten av sådana eller liknande termer i den här studien inte bör förstås som statiska beskrivningar – utan som ord som via normativa diskurser fylls med mening och betydelse.

4.2. Sexuell värdehierarki

Gayle Rubin, som är en amerikansk antropolog, författade år 1984 den numera välciterade artikeln *Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality* – en text som har gjort Rubin erkänd inom queerteorin. Med ett huvudsakligt fokus på västvärlden och i synnerhet USA presenterar Rubin, i *Thinking sex*, de normer och hierarkiska system som kringgärdar olika sexualiteter och sexuella praktiker. Med en konstruktivistisk ansats redogör Rubin för hur sex och sexualitet knappast bör förstås som något statiskt och naturgivet, utan snarare som något som kommit att formas utifrån sociala och historiska kontexter. Rubin påpekar dock att detta ställningstagande inte innebär att biologiska funktioner skulle vara ovidkommande för människors sexualitet, men att en teori kring sexualitet med svårighet kan bortse från de sociala konstruktioner som omger skapandet och upprätthållandet av sexuella normer (1998 [1984]:149).

Rubins artikel, som ämnar framföra en radikal teori kring sexualitet, är skriven under en tid då USA präglades av en mängd stränga sexlagar. Flera av dessa lagar (däribland den som förbjöd tillverkandet, säljandet, köpandet och försändandet av produkter ämnade för sexuell njutning) förstår Rubin som en slags fortgång på den moralpanik som bland annat bet sig fast i 1800-talets USA. Onani ansågs under den här tiden som en speciellt syndig och hälsoskadlig sexuell praktik (1998 [1984]:143-144). Rubin ringar alltså in hur tidigare sexualpolitiska debatter och ideologer spelar roll för hur vi idag ser på vad som konstituerar en ”naturlig” sexualitet, samt vad som uppfattas som avvikande. Begreppet *sexual essentialism*, som Rubin presenterar, utgör en direkt antites till detta resonemang. Här framstår nämligen sex och sexualitet som något oföränderligt, ahistoriskt och asocialt. Detta resonemang går alltså i strid med hur Rubin ser på sexualitet. Västvärldens essentialiserande av sex och sexualitet

kompletteras inte sällan av en sexnegativitet, eller *sex negativity* som Rubin benämner det. Här förstås sex som något i grunden syndigt, destruktivt och farligt (1998 [1984]:149-150).

Rubin menar att sexualitet är politiskt. Människors sexualitet sätts under lupp, granskas och kontrolleras. Olika maktsystem fördömer och belönar om vartannat (1998 [1984]:171).

Genom att lagföra sexuella praktiker och sexualiteter upprättar staten sexuella hierarkier; ett graderingssystem som i förlängningen kategoriserar vissa människor som avvikande och andra som normala. Den sociala kontroll som föds via sexlagarnas regleringar, verkar för att hålla oönskade sexuella praktiker på avstånd. Härigenom skapas tabun och stigman, men även favoriserande (1998 [1984]:159). Rubin understryker dock att det inte enbart är staten som bidrar till upprätthållandet av sexuella värdehierarkier. Populärkultur och media är högst verksamma i producerandet och förmedlandet av sexuella normer (1998 [1984]:152). Via dessa kanaler och medier utmålas "sexuella normavvikare" som anomalier. Negativa karaktärsdrag knyts inte sällan till de människor som på ett eller annat sätt faller utanför den för stunden ideala sexualitetsordningen. En bör heller inte underskatta den makt allmänheten bär på. Allmänhetens bestraffning av normbrott, och i detta fall sexuella normbrott, må vara mer informell än statens bestraffningssystem, men knappast mindre effektiv. Diskriminering och marginalisering, som legitimeras med hänvisning till den andres påstådda avvikelse, gör gemene person till normens gränsvaktare (1998 [1984]:162).

Rubin har i artikeln skisserat en sexuell värdehierarki som åskådliggör vad som enligt normen anses vara en "god", "naturlig", "normal" och "välsignad" sexualitet, samt vad som klassas som en "dålig", "onaturlig", "onormal" och "fördömd" sexualitet (1998 [1984]:153). Den sexuella värdehierarkin benämns av Rubin som *Figure 9.1* (se bilaga 1). I cirkelns mitt, *the charmed circle*, framvisas den föredragna icke-stigmatiserade sexualiteten. Cirkelns yttre delar, *the outer limits*, demonstrerar den oönskade och undermåliga sexualiteten. Här premieras, enligt Rubin (1998 [1984]:152), heterosexualitet och tvåsamhet. Helst ska de som har sex vara inom samma generation, vara gifta eller åtminstone ha en relation. Innanför dessa ramar accepteras sexuella praktiker om de är barnalstrande och utförda utan betalning. Vidare ska sexet helst ske hemma, utan pornografi och sexleksaker. Som den yttre cirkeln påvisar så ses allt som strider mot den inre cirkeln som abnormt.

I artikeln presenterar Rubin ännu en figur: *Figure 9.2* (1998 [1984]:154). Den här figuren (se bilaga 2) ämnar likt cirkelfiguren redogöra för de normer som kringgärdar synen på sexualitet. *Figure 9.2*, som jag framöver kommer benämna som *den sluttande muren*, kastar även ljus på de linjer och gränsdragningar som görs mellan "bra" och "dåligt" sex. Enligt Rubin (1998

[1984]:152) diskuteras dessa linjer, gällande var en egentligen ska dra gräsen, ständigt i den offentliga diskursen. Mittenmuren – *major area of contest* – är ett område som präglas av omförhandling. Här står de sexuella praktikerna i ett slags normlimbo; godtagbara av vissa, men förkastade av andra. Att ett ogift heterosexuellt par skulle ha sex med varandra år 1984 väcker enligt Rubin inte samma slags anstöt som det en gång har gjort. Sexuella praktiker som är placerade inom mittenmuren kan alltså under olika tidsperioder röra sig mellan det acceptabla och det oacceptabla. Rubin belyser hur enbart de sexuella praktiker som är erkända som ”goda” tillåts moralisk komplexitet. Med andra ord, så länge normerna för den ”goda” sexualiteten efterlevs, finns det utrymme nyanser. Ju längre en rör sig mot den sluttande murens högerkant, desto mindre är chansen för att dessa praktiker och sexualiteter ska betraktas som annat än avvikelser (ibid.). Rubin understryker alltså hur sexuella värdehierarkier knappast bör förstås som allsmäktiga eller oföränderliga. Normerna de för stunden förmedlar drabbar dock oss alla. Ingen undslipper dess hierarkisering. Dock tenderar sexuella normer att drabba oss på olika sätt, något som kan förstås utifrån nedanstående citat (1998 [1984]:160-161).

Wealth, white skin, male gender, and ethnic privilege can mitigate the effects of sexual stratification. A rich, white male pervert will generally be less affected than a poor, black female pervert. But even the most privileged are not immune to sexual oppression (1998 [1984]:161).

Parallellt med den här intersektionella analysen är Rubin dock noggrann med att understryka att ”the realm of sexuality also has its own internal politics, inequities, and modes of oppression”. Följaktligen bör sexualitet förstås utifrån en egen måttstock, tilldels oavhängig andra skalor (1998[1984]:143).

Ovanstående teoretiserande kommer i den här studien att användas för att kasta ljus på de sexuella normer som kringgärdar de intervjuade. Rubins teoretiserande, som ovan redogjorts för, är producerat och format utifrån en tid och plats olik min egen. En del av Rubins empiriska poänger, så som hierarkiseringen av olika sexualiteter och sexuella praktiker, känns således inte helt förenliga med en samtida syn på vad som förstås som en ”normal” eller ”onormal” sexualitet. Sexualitet är nämligen inte något essentialistiskt eller ahistoriskt, om vi ska använda Rubins (1998[1984]:149-150) teori, utan snarare något som omformuleras i relation till tidigare men också samtida diskurser och ideologier kring sexualitet. I linje med detta argument kommer Rubins sexuella värdehierarki (se bilaga 1), som också är den figur som kommer att prioriteras i den här studiens analys, därför främst att användas utifrån sina teoretiska poänger. Dessa poänger blir relevanta för den här studien då de kan framvisa hur de

intervjuade rör sig in och ut ur sexuella värdehierarkier i sitt berättande om lufttrycksvibratorerna. Men även: hur de intervjuade, i sitt brukande av lufttrycksvibratorer, förhåller sig till hegemoniska diskurser gällande kön och sexualitet. Rubins sexuella värdehierarki kan i analysen vidare styrkas i kombination med Butlers (2007) heterosexuella matris. De analyser Rubin gör kring sexualitetsnormer kan backas upp och stärkas med Butlers mer utpräglade genusanalys.

4.3. Cyborg

I essäsamlingen *Apor, cyborger och kvinnor: Att återuppfinna naturen* finner vi Donna Haraways (2008) feministiska cyborgmanifest från 1980-talet. I manifestet antar Haraway en posthumanistisk ansats. Med rötter både i natur- och kulturvetenskapen kritiserar Haraway modernismens framhållande av människans överhöghet och exceptionalism. I detta västerländska och holistiska tankegods framstår människan som separerad från sammanvävningar med bland annat djur och teknik (2008:202-203). Haraways utopiska manifest ämnar rasera dualistiska och gränsvaktande kategoriseringar så som ”jaget/den andre, medvetande/kropp, kultur/natur, manlig/kvinnlig, civiliserad/primitiv, verklighet/sken, helhet/del, aktör/resurs, skapare/skapad, aktiv/passiv, rätt/fel, sanning/illusion, total/partiell, Gud/människa” (2008:219).

Enligt Haraway är vi vid 1900-talets slut alla cyborger; konturlösa sammansmältningar av maskin och organism. Med andra ord: vi är alla hybrider. I cyborgvärlden marginaliseras och destabiliseras antropocentriska, patriarkala, rasistiska och kapitalistiska idéer. Cyborgen, som befinner sig i en postgenusvärld, rör sig i det obestämda – mellan science fiction och verklighet. I kontrast till den ursprungshistoria som framläggs i västerländska kontexter, där organismer föds och dör, saknar cyborgen både upprinnelse och avslut (2008:187-188). Cyborgen bär på en särskild potential. Det deterministiska antagandet om teknikens oförenlighet med levande organismer, så som människan, utmanas i takt med teknikens utveckling. Gränser och dikotomier suddas ut och nya verkligheter och erfarenheter möjliggörs. Könnsbarriärer omvärderas och otydliggörs (2008:223). Även kategoriseringar så som ras och klass evalveras alltmer i cyborgvärlden (2008:193). Vidare omformuleras och omvärderas bland annat reproduktionens möjligheter, precis som idéer om sexualitet. I takt med den ökade hybridiseringen kliver bland annat genteknik och replikation in och upplöser tidigare dualismer mellan organism och maskin (2008:200-201). Cyborgens gränsöverskridande förmåga utmanar alltså kategoriseringar som tidigare uppfattats som

stabila och oföränderliga. I våra cyborgidentiteter räds människan inte för att överskrida gränser eller sammankopplas med tekniker, maskiner och djur (2008:192). Cyborgen kommer dock inte enbart med frigörelse och dualismupplösning. Haraway gör oss uppmärksammade på cyborgernas närhet till statsocialism, kapitalism och militarism (2008:189). Invävt i teknologins utveckling finns också frågor om makt och politik (2008:191).

Som påvisats i ovanstående stycken, omkullkastar Haraways cyborg många av de hierarkier, gränser och tanketraditioner som så länge kommit att få stå som absoluta sanningar. Det svårplacerade, det som på något sätt förkroppsligar hybriditet och liminalitet, uppfattas inte sällan som avvikande. Haraway redogör i samband med detta påstående för hur bland annat intersexpersoner diskuterats i termer av ”oordning”. Det som faller utanför det normativa och essentialistiska ramverket uppfattas med andra ord som ett hot mot den dikotomiska ordning som så länge utgjort västvärldens gränsvaktande system (2008:222-224).

Haraways manifest innehåller en mängd utopiska förhoppningar. Ännu lever vi inte en värld som bortser från människors ursprung, hudfärg, klass, kön och sexualitet. Trots att rasistiska och sexistiska strukturer utmanats sedan 1980-talet, är de högst verksamma och närvarande i vår samtid – år 2021. Däremot har teknologin, som Haraway förutspådde, kommit att erövra allt fler arenor i våra liv. Tekniken är allestädes. I den här studien är jag intresserad av lufttrycksvibratorer och närmare bestämt dess användares erfarenheter kring att bruka dem, samt de genus- och sexualitetsnormer som här förbinds med dem. Haraways teori, som kommer att kombineras med teoretiska ramverk hämtade från Butler (2007) och Rubin (1998 [1984]), blir användbar i analyserandet av hur de intervjuade ser på relationen mellan människa, teknik och sexuell njutning. Haraways cyborgbegrepp kommer i den här studien alltså att belysa de distinktioner respektive sammankopplingar som görs mellan människa och teknik i de intervjuades beskrivande av att använda lufttrycksvibratorer. Cyborgbegreppet ämnar även framvisa hur dikotomier och gränskategoriseringar skapas men också sönderdelas då de intervjuade berättar om sina lufttrycksvibratorerfarenheter.

5. Metodologi

I detta avsnitt kommer studiens kunskapsintresse – ståndpunktsteori – att redogöras för. Avsnittet kommer således att presentera några av ståndpunktsteorins mest framstående tänkare, begrepp och resonemang. Parallellt kommer en diskussion att föras kring hur den här studien kommer att applicera ståndpunktsteoretiska förhållningssätt.

5.1. Ståndpunktsteori

En *epistemologi* kan enligt Sandra Harding (1987:3) likställas med ”a theory of knowledge”, en slags läran om kunskap. Ståndpunktsteori utgör ett exempel på en feministisk epistemologi. Innan ståndpunktsteorin närmare presenteras, bör det poängteras att det finns en mängd ståndpunktsteoretiker (häribland Narayan 2004; Harding 1992; Smith 1990; hooks 1989; Haraway 1988; Collins 1986). Trots att dessa teoretiker härstammar från olika kunskapstraditioner tycks de vara ense gällande ett flertal idéer. Några av dessa idéer kommer i de nästkommande styckena att redogöras för.

Ståndpunktsteorin, vars idéer är marxistiskt influerade, är sprungen ur 1970- och 1980-talets kritiska feministiska teori (feminist critical theory). Här uppmärksammades det relationella band som finns mellan kunskapsproduktion och makt. Ståndpunktsteorin propagerade för kvinnors och marginaliserade gruppers rättigheter och erkännande; att de också skulle bli förstådda som kunskapsbärare. Erfarenheter och ståndpunkter bortom de androcentriska, rasistiska, ekonomiskt privilegierade, Eurocentriska och heterosexistiska, behövde uppmärksammas och ges plats (Harding 2004:1-5).

Donna Haraway (1988:581) använder sig av begreppet *god trick* för att kritisera hur i synnerhet vita män ansett sig bära på en objektiv sanning om hur världen är beskaffad. Genom en okritisk blick, där varken representation eller positionering av självet och forskarrollen gjorts, har den traditionella forskningen och dess metodologi länge präglats av ett uppifrånperspektiv; en förhärskande och essentialistisk blick som hävdar opartiskhet (ibid.). Den här typen av forskning, där manliga forskare anammar en allsmäktig roll, har producerat och legitimerat sexistiska och androcentriska forskningspraktiker, något Harding benämner som *androcentric bias* (Harding 1992:441-442). Som kontrast till de forskare som brukar ett androcentric bias eller en ”god trick-epistemologi”, hävdar ståndpunktsteorin att all kunskap är situerad. Hur vi uppfattar världen omkring oss kan alltså inte förstås som något neutralt eller som frikopplat från sociala och historiska kontexter (1992:445). Detta tankesätt benämns som *situated knowledge* – situerad kunskap (Haraway 1988:581).

Ståndpunktsteorins epistemologiska ingång handlar således om att som forskare ta hänsyn till de kontexter och positioneringar som präglat och präglar ens egna förståelseramar. Alltså: att kritiskt reflektera över *varifrån* ens kunskap är sprungen (1988:589). Harding (1992:443) menar att ens sociala situation och positionering både möjliggör och begränsar vad för typ av

kunskap en faktiskt kan nå. I linje med detta bör kunskap och erfarenheter inte förstås som ahistoriska. Relativistiska tankesätt fördöms följaktligen av ståndpunktsteoretiker.

I enlighet med Hardings (1992:454) resonering kommer jag att uppfatta de intervjuade som besittare av agens och resistans. bell hooks (1989:20-22) kastar ljus på hur hennes position som både svart och kvinna parallellt kommit att innebära både marginalisering och motstånd. Hennes marginella position, där hon erhåller andra ståndpunkter och erfarenheter än den vita dominanta gruppen, används för att uttrycka makt och resistans gentemot strukturella orättvisor. Uma Narayan (2004:221) uttrycker liknande tankebanor med begreppet *epistemic advantage*. Narayan menar att marginaliserade grupper, så som kvinnor, ekonomiskt depriverade och etniska minoriteter, besitter kunskap utifrån sina egna positioneringar, samtidigt som de innehar kunskap om de dominanta grupperna. På grund av strukturell ojämlikhet behöver dominanta grupper, till skillnad från marginaliserade grupper, inte lära sig att navigera utanför sina egna direkta kontexter och sammanhang. Studiens intervjupersoner kommer att förstås som besittare av ett epistemic advantage. De intervjuade, som alla betraktar sig som kvinnor, innehar nämligen en särskild kunskap av att använda sig av luftrycksvibratorer inom ett patriarkalt samhälle. Deras erfarenheter navigerar mellan den egna levda erfarenheten och mellan dominanta och normativa diskurser. Studien kommer likt ovan nämnda ståndpunktsteoretiker inte att betrakta de intervjuade och deras livserfarenheter som homogena eller som kontextlösa, utan i stället som situerade, komplexa och mångfacetterade. Som Harding (1987:7) framhåller så kan kvinnor inte förstås som en homogen grupp, de bör istället betraktas som bärare av en mångfald av erfarenheter och kunskaper. En enhetlig och universell ”kvinnlig erfarenhet” existerar således inte.

Harding (1992:451) understryker hur forskning som utgår från kvinnors och andra marginaliserade gruppers levda erfarenheter, och som förstår dessa erfarenheter som kunskap, utmanar traditionella och dominanta forskningshierarkier. Det är just det den här studien ämnar göra – lyfta ämnen, sex och sexualitet, som av många anses vara tabubelagt, med utgångspunkt i röster och erfarenheter som inte sällan undermineras. Som ovan redogjorts för så kommer den här studiens kunskapsintresse att utgå från ståndpunktsteori. I uppsatsens analys kommer jag att kombinera detta kunskapsintresse med bland annat poststrukturalistiska idéer. I första anblick kan en poststrukturalistisk ansats verka oförenlig med en epistemologi som framhåller betydelsen av att se till den levda erfarenheten. Sociologiprofessorn Susan Archer Mann (2013:59-60) redogör för hur poststrukturalism och ståndpunktsteori kan förenas – trots dess olikheter. Poststrukturalismens postmoderna epistemologi noterar likt

ståndpunktsteorin hur det finns ett samband mellan kunskap och makt. Vidare noterar de båda ansatserna hur människor konstruerar kunskap utifrån olika sociala positioner, parallellt med att ens kunskap påverkas av dominanta diskurser. I analogi med Manns idéer menar jag att kombinerandet av ståndpunktsteori och poststrukturalism kan kasta ljus på hur de intervjuade, som besitter olika sociala positioner och förståelsehorisonter, navigerar och förhåller sig till olika genus-och sexualitetskonstruktioner i berättandet om sina erfarenheter kring att bruka lufttrycksvibratorer. Tillsammans kan dessa till synes omaka ansatser alltså framhålla betydelsen av att använda en erfarenhetscentrerad epistemologi för att kasta ljus på diskursiva konstruktioner.

6. Metod

Detta kapitel kommer att redogöra för studiens metodval, material och tillvägagångssätt. Avsnittet kommer således att ge läsaren en inblick i hur materialet erhållits, vilka studiens deltagare är och hur jag som uppsatsförfattare hanterat materialet. I redovisandet av detta kommer det parallellt att föras en diskussion om studiens vägval, dilemman och möjligheter. Kapitlet avslutas med ett avsnitt som närmare granskar studiens etiska aspekter samt frågor gällande positionering och reflexivitet.

6.1. Metodval, material och tillvägagångssätt

Mitt val av metod, semistrukturerade intervjuer, grundar sig i min epistemologiska utgångspunkt. I linje med ståndpunktsteorins fokuserande av levda erfarenheter, och den kunskapsproduktion som härigenom alstras, förstår jag lufttrycksvibratoranvändare som besittare av expertkunskap gällande just brukandet av lufttrycksvibratorer (Harding 2004:1-3). Det bör dock poängteras att jag inte uppfattar ståndpunkter eller erfarenhet som universella eller enhetliga (Haraway 1988:590). Att genomföra intervjuer, där den enskildes berättelse hamnar i fokus, blir alltså ett sätt att nå komplexa och mångfacetterade förståelsehorisonter gällande lufttrycksvibratorer.

Mitt sökande efter intervjupersoner påbörjades i mitt eget sociala nätverk. Jag berättade för en del vänner om studiens syfte och mål, för att sedan be dem sprida ordet till personer i deras bekantskapskrets. Ett informationsbrev om studien, ihop med mina kontaktuppgifter, bifogades sedan av mina vänner till de tänkta intervjupersonerna. I enlighet med Benjamin Vincents (2018:3-4) rekommendationer ville jag från början vara så transparent som

möjligt med mina forskningsmotiv. Att vara tydlig med att studien skulle behandla teman så som sex och sexualitet var för mig därför viktigt att understryka i informationsbrevet. Via mitt sociala kontaktnät kom jag i kontakt med tre personer, vilka jag längre fram kommer att återkomma till. För att nå en större målgrupp började jag efterhand att söka intervjupersoner utanför mitt eget kontaktnät. Jag delade jag ovannämnda informationsbrev i tre större grupper på Facebook, som explicit inriktar sig på frågor gällande sex och sexualitet. I brevet belyste jag hur jag sökte personer över 18 år att intervjua som har erfarenhet av att ha använt eller som använder en lufttrycksvibrator. Informationsbrevet var närmast identiskt med det informationsbrev som jag bad mina vänner att skicka vidare. Informationsbrevet som delades som inlägg i Facebookgrupperna innehöll dock information om hur jag förutom via mail kunde kontaktas via ett privat meddelande på Facebook. Strax efter mitt delande av inläggen togs dessa bort – detta då administratörerna ansåg att förekomsten av intervjufrågningar helt enkelt tog för stor plats på deras plattformar. Därefter delade jag informationsbrevet i två större Facebookgrupper som riktar sig till personer som identifierar sig som kvinnor alternativt ickebinära. Den här gången fick inläggen ligga kvar, vilket ledde mig till sju intervjupersoner. RFSL Rådgivningen Skåne, som var min praktikplats under höstterminen 2020, delade parallellt mitt informationsbrev i deras lokaler i Malmö. För att nå en ännu större spridning delade jag även mitt informationsbrev i en efterlysningstråd på Familjeliv.se – en internetsajt vars namn inte helt representerar den mängd ämnen som i realiteten diskuteras där. Inga av de jag senare kom att intervjua hade dock informerats via dessa två sistnämnda kanaler.

Innan intervjuerna tog plats hade jag i enlighet med Jennifer Masons (2018:116) rekommendationer gjort en del planering. Jag hade, som ovan presenterats, bestämt mig för *var* och gentemot *vilka* jag ville rikta min undersökning, det vill säga: till forum, sammanhang och kontexter inom vilka jag föreställde mig att jag skulle kunna nå personer som har använt eller som använder en lufttrycksvibrator. Efter att jag hade utarbetat en intervjuguide (se bilaga 3) och fått den godkänd av min ena handledare, påbörjades de första intervjuerna.

Samtliga av de intervjuade identifierar sig med pronomenet hon, är bosatta i Sverige och äger minst en lufttrycksvibrator. Majoriteten av dem är regelbundna användare av lufttrycksvibratorer och de flesta av dem äger andra sexleksaker (så som dildovibratorer, Rabbitvibratorer och fingervibratorer). Fem av de intervjuade beskrev sig själva som heterosexuella och en som bisexuell. En sjunde intervjuperson beskrev sin sexuella läggning enligt följande: ”Jag skulle se mig som straight, men kan vara öppen för annat också – men

generellt straight”. Övriga intervjuade benämnde inte alls sin sexuella läggning. Sex stycken uppgav att de har en partner, övriga beskrev sig själva som singlar. Åldersspannet på de intervjuade är mellan 21 och 31 år. Fem av de intervjuade är under 25 år och fem av dem är över 25 år. Det insamlade materialet representerar således relativt unga lufttrycksvibratoranvändare, samt en tonvikt på heterosexuella erfarenheter. Vidare har de intervjuade sysselsättningar så som socionomstudier, fabriks- och industriarbete, socionom, psykolog, frivårdsinspektör, sjuksköterska och kundtjänstarbetare. Som tidigare nämnt så är tre av de intervjuade vänners vänner. I övrigt är dessa tre personer okända för mig. Det är möjligt att detta kan ha skapat en särskild dynamik oss emellan, och i förlängningen haft en inverkan på materialet. Kanske skapade det en ökad trygghet, ett öppnare samtal? Det är också möjligt att det gemensamma bandet till vår vän gav upphov till större distans – att det blev för nära. Jag var under dessa intervjuer extra noggrann med att påpeka att intervjun inte skulle diskuteras med vår gemensamma vän. Vidare var det för mig viktigt att inte blanda in vår gemensamma vän, mer än i ytligt småprat, under intervjuens gång – detta för att respektera dennes integritet. En av intervjupersonerna, som fick nys om min studie via en av de Facebookgrupper jag delat mitt informationsbrev i, hade jag år 2018 intervjuat inför min kandidatuppsats. Hon hade sett mitt inlägg om studien och blivit intresserad, men inte reagerat på att det var *jag*. Först då hon kontaktade mig på Facebook och berättade att hon ville delta i studien blev det uppenbart att vi tidigare hörts. Precis som i fallet med mina vänners vänner, vill jag understryka att jag är medveten om att detta tidigare möte kan ha påverkat intervjuens utfall.

Cyborgvärlden gjorde sig påmind då jag till slut konstaterade att samtliga intervjuer skulle ske digitalt. Det kändes helt enkelt inte etiskt försvarbart att under en covidpandemi fysiskt mötas upp för en intervju. Jag lät mina intervjupersoner själva få välja om de ville att intervjun skulle ske över telefon eller Zoom, samt vid vilken tid och vid vilket datum vi skulle höras. Vid val av Zoomintervju så informerade jag om att mötet skulle vara lösenordsskyddat och att kameran från början skulle vara avstängd. Vid intervjuens början kunde de senare välja om de ville slå på kameran eller om de ville behålla den som avstängd. Samtliga av de Zoom-intervjuade hade precis som jag kameran på. Fem av intervjupersonerna intervjuades via telefon och fem via Zoom.

Intervjuerna varade mellan 45 och 78 minuter. Alla intervjuer inleddes med småprat samt en presentation av både mig själv och studien. Härefter belyste jag etikfrågor, för att sedan fråga om den intervjuade var okej med att jag spelade in intervjun (se bilaga 3). Samtliga gav sitt

samtycke till detta. Precis som både Pål Repstad (2007:93-94) och Charlotte Aull Davies (2008:126) understryker, så upplevde jag att inspelningarna fick mig att lyssna mer fokuserat på den intervjuades berättande. Mason (2018:100-101) belyser dock hur vetskapen om att en blir inspelad kan bidra till ett hämmande och en ökad självmedvetenhet. Av den här anledningen poängterade jag i början av intervjuerna hur de intervjuade när som helst kunde be mig att stänga av inspelningen. Det är möjligt att de som intervjuades via telefon, där enbart ljudet spelades in, upplevde en större anonymitet och därmed avspändhet. I likhet med Repstad (2007:108) är jag dock medveten om hur den ickeverbala kommunikationen, både från min och den intervjuades sida, i mångt och mycket bortföll under telefonintervjuerna. Under telefonintervjuerna var jag därför extra noga med att känna av röstläge, pauser, stämningar och svar. Jag gick helt enkelt långsamt fram.

Svend Brinkmann (2013:17-18) framhåller hur semistrukturerade intervjuer erbjuder forskaren en möjlighet till att flexibelt pendla mellan förberedda frågor och mer spontana frågor. På så sätt tas här hänsyn till intervjukontextens individuella karaktär. För mig blev det uppenbart under intervjuernas gång att varje intervjusituation var unik och att frågorna behövde anpassas därefter. Beroende på den intervjuades berättande, men även stämning och dynamik, plockade jag upp olika frågor från intervjuguiden (se bilaga 3). I samspelet med den intervjuade föddes även nya frågor och följdfrågor. De intervjuade rörde sig mellan olika teman och temporaliteter; pendlandes mellan dåtid och nutid. Vissa anförtrodde sig, frågade om mina åsikter och erfarenheter, medan andra var mer återhållsamma. Vissa letade efter ord att beskriva ett ämne som ofta görs otalbart, medan andra hade lättare att sätta ord på sina erfarenheter. Studiens intervjupersoner bör således förstås som mångfacetterade och komplexa. Steinar Kvale (2006:484) understryker hur en intervju lätt tenderar att bli en envägskommunikation, något som i sin tur kan ge upphov till en maktobalans mellan den intervjuade och den som intervjuar. Intervjuernas semistrukturerade karaktär, som stundtals gled in i en mer samtalslik situation, gav mig tillfälle till att ge uttryck för några av mina egna tankar och idéer. Härigenom skapades ett mer reciprocitivt möte. Jag är dock medveten om att detta knappast gjorde intervjuerna helt fria från maktobalanser.

Som back-up till min intervjuguide hade jag skissat fram några diskussionsämnen utifrån samtida diskurser kring lufttrycksvibratorer. Dessa användes vid tillfällena då jag ville ge intervjun en extra knuff, men också då jag ville utveckla eller komma närmare den intervjuades tankar och idéer gällande ett tema vi tidigare berört. Nedan följer två sådana diskussionsämnen:

En del påstår att användandet av lufttrycksvibratorer riskerar att förstöra ens sexliv, alltså att en skulle tappa lusten för att ha sex med människor. Vad tänker du kring detta påstående? Vilka är dina erfarenheter?

Andra menar att lufttrycksvibratorerna verkar frigörande, att de har en positiv funktion då de sätter ”den kvinnliga” orgasmen i fokus. Vilka är dina erfarenheter?

Något bör även sägas om hur intervjuerna transkriberades, samt hur materialet sedan kodades. Samtliga intervjuer transkriberades ordagrant. För mig känns det viktigt att läsaren hamnar så nära intervjusituationen som möjligt – att tveksamheter, pauser och famlande efter ord, syns. I linje med detta har jag inte redigerat bort upprepningar, utfyllnadsord eller andra språkliga företeelser. I de transkriberade intervjuerna sökte jag sedan efter återkommande teman. Dessa teman – härbland skam, normfluktuation, materialitet och kroppslighet och kontroll – kom sedan att fördelas som olika kapitel och avsnitt i analysen. Efter de tio intervjuerna började jag, som Repstad (2007:92) uttrycker det, känna en slags ”mättnad”. Jag kände helt enkelt att intervjuerna gett min tillräckligt med information för att kunna analysera och sedermera dra slutsatser.

6.2. Positionering och etiska dilemman

Davies (2008:3-4) belyser vikten av att som forskare vara *reflexiv*, det vill säga att i sin forskning blicka inåt och analysera sina egna förståelsehorisonter och positioneringar. Ett reflexivt synsätt, där självet inte ses som frikopplat från forskningsprocessen, förstår forskaren som medskapare till det material som produceras (ibid.). I linje med den här studiens epistemologiska utgångspunkter – ståndpunktsteori – blir applicerandet av reflexivitet väsentligt. Ståndpunktsteoretikernas förespråkande av situerad kunskap, *situated knowledge*, innebär nämligen ett granskande av självet och forskarrollen. Via detta inåtblickande kan ens kunskapsproduktion närmare kontextualiseras (Haraway 1988:589). Som Harding (1992:443) också påpekar, så bestämmer ens sociala positioner och erfarenheter vad för typ av kunskap en kan nå. Hur jag förstår den jag intervjuar, intervjusituationen och det som blir sagt, bör kontextualiseras utifrån en mängd sociala intersektioner och erfarenheter. När jag presenterade mig själv för mina intervjupersoner berättade jag att mitt pronomen var hon, att jag bor i Malmö och att jag läser en master i *Genus, migration och social rättvisa* vid den genusvetenskapliga institutionen i Lund och att jag är 29 år. En kortfattad presentation som egentligen inte rymmer hela min erfarenhetsbank eller det som jag tänker utgör hela mitt jag, men som ändå ger de intervjuade en bild av vem jag är. Utifrån detta, ihop med hur

intervjupersonerna i övrigt avläser mig och vårt möte, ger mig alltså tillgång till olika typer av information.

Repstad (2007:71) menar att sociala likheter så som kön och ålder, mellan den som intervjuar och den som blir intervjuad, kan erbjuda en öppnare intervjusituation. Rachel Thorpe et al. (2018:205) har undersökt äldre kvinnors erfarenheter kring sex och sexualitet och sedermera granskat intervjuinteraktionerna. Författarna (2018:219) hävdar att den intervjuade redan innan intervjun tar plats har bildat sig en uppfattning om den som ska intervjuas – vilket också sätter ramarna för vad den intervjuade kommer vara villig att diskutera under intervjun. Vidare belyser Thorpe et al. (2018:214-215) hur intersektionella likheter inte nödvändigtvis gynnar intervjusituationens dynamik. Samspelet mellan den intervjuade och den som intervjuar bör också vävas in för att förstå intervjuens utfall. Det är således möjligt att sociala likheter såväl som dynamik, mellan mig och de intervjuade, kan ha spelat roll för hur bekväma de intervjuade var i berättandet om deras sexuella erfarenheter. Mason (2018:124) menar att intervjuer bör förstås som interaktiva och dynamiska situationer. Antropologen Heidi Armbruster (2010:11) är inne på samma spår då hon konkluderar följande:

.../ One could not just claim to take someone else's side without not also, in some way, taking one's own. Epistemologically speaking, the self was present in the other and the other present in the self (ibid.).

Citatet ringar in den gemensamma kunskapsproduktion som sker i mötet mellan den intervjuade och den som intervjuar. Enligt Mason (2018:112) kan en intervju, där människors erfarenheter och minnen delges, inte förstås som en exakt återgivning av verkligheten – utan snarare som en rekonstruktion som återges och skapas inom ramarna av intervjun. Därmed är en intervjusituation, och i förlängningen även kunskap, både situationell och kontextuell.

Att ge sig in i detta ämne, sex och sexualitet, har inneburit en mängd känslor, funderingar och etiska dilemman. Den USA-baserade sociologiprofessorn Janice M. Irvine (2014:633) som är verksam inom bland annat sexualitetsstudier, menar att forskning som centrerar frågor om sex ofta tampas med att få sina ämnesområden erkända och accepterade. Parallellt existerar det en diskurs som uppmuntrar och efterfrågar forskning gällande sex; en önskan om att få lära sig mer om ett ämne som inte sällan beläggs med tabu och stigma. Breanne Fahs, Rebecca F. Plante och Sara I. McClelland (2018:506) belyser också den dubbelhet som kringgärdar forskning som undersöker sex och sexualitet.

In doing feminist sex research, we face a series of paradoxes: one must be an insider to understand but absolutely "must" be an objective outsider; one must be expert, but anyone can do this work; this work is both fun and difficult. These assumptions not only overwhelm our energies (as we manage accusations

and assumptions) but also penalize us within the context of our institutions and universities, being marked, perhaps, as "perverse". Sex simultaneously operates as a potential locus for violence/trauma and a potential site of pleasure (ibid.).

Citatet betonar flera av de känslor och tankar jag själv gått runt med under de senaste månaderna. Kommer min studie att uppfattas viktig? Kommer jag att uppfattas som pervers? Det blev med andra ord uppenbart för mig under uppsatsskrivandet hur mycket tabu ämnet sex är behäftat med. Som citatet ovan också belyser, så är sex något mångfacetterat och komplext. Människors upplevelser och erfarenheter kring sex ser helt enkelt olika ut. Att ställa frågor om människors sexliv – inom ramarna av en studie, men ändå som en främling – var inte entydigt enkelt. Trots att jag under intervjuerna gick långsamt fram, lyssnande noggrant, läste av stämningar samt underströk hur de intervjuade när som helst kunde avböja från att svara, kunde jag efteråt fundera på om jag gått över någons gräns. McClelland (2017:338), som verkar inom women's studies och psykologi i USA, understryker den här typen av dilemman i presenterandet av begreppet *vulnerable listening*. Begreppet, som bland annat belyser vikten av att som forskare och intervjuare analysera "the emotional aspects of data collection", fick mig att förstå att alla mina känslor och tankar som uppkom efter intervjuerna, var en del av processen. De intervjuades berättande påverkade och berörde mig. Känslor och upplevelser av bland annat samhörighet, sympati, igenkänning, ilska och tacksamhet, hann noteras i ett anteckningsblock under loppet av de tio intervjuerna. Här noterades även tankar kring intervjuernas mer ickeverbala kommunikation samt hur jag upplevde intervjusituationen. Fahs, Plante och McClelland (2018:509) poängterar hur deltagandet i studier som behandlar sex och sexualitet kan upplevas som utmanande, men även som belönande. Att bli hörd och lyssnad till, i kombination med att få tillfälle till att reflektera och prata fritt kring sina upplevelser, framställs av forskarna som positiva upplevelser. Flera av de intervjuade i min studie påpekade hur intervjutillfället gav dem en chans att fundera över ett ämne som de i normala fall inte pratade så högt om – något som framställdes som positivt och lättande.

Som ett sätt att försöka utjämna en del av den maktobalans som en intervju innebär, erbjöd jag de intervjuade att själva få välja ett fingerat namn. Majoriteten av de intervjuade ville dock att jag skulle finna ett namn som kunde aidentifiera dem. Den här studien har följt Vetenskapsrådets (2017) rekommendationer gällande god forskningsetik. Intervjupersonerna informerades vid intervjuens början om hur intervjumaterialet skulle behandlas konfidentiellt. I syfte att skydda de deltagandes integritet kommer detaljer gällande deras hemort inte att

specificeras (2017:40). Telefonintervjuerna, som spelades in via min icke-internetanslutna dator, fördes efter samtalens slut över på en extern hårddisk. Zoom-intervjuerna skedde via mitt Studentkonto och var lösenordskyddade. Dessa laddades sedan ner till min dator och fördes därefter också över till den externa hårddisken. Alla kopior raderades i samband med detta från min dator. Vid transkriberandet av ljud- och videofilerna stängdes internetanslutningen av. Den externa hårddisken har under hela uppsatsarbetets gång förvarats på en plats som enbart jag vetat om (2017:27-28).

7. Normbrott och normskifte

Det här kapitlet kommer att behandla de genus- och sexualitetsnormer som de intervjuade navigerar inom i sitt användande av lufttrycksvibratorer. I det första avsnittet kommer de skam- och tabukänslor som de intervjuade sammankopplar till sitt sexuella självförsörjande att analyseras. Avsnittet kommer också att belysa hur lufttrycksvibratorer tycks kunna frambringa nya sexuella erfarenheter och sedermera mildra den skam som omger onani. Kapitlets andra avsnitt kommer framhålla genus- och sexualitetsnormers instabilitet – och sedermera hur de intervjuade, i relation till tid, rum och sammanhang, förhandlar med dessa normer.

7.1. Känslor av skam och tabu

Fahs och Swank (2013:679) framhåller hur heterosexuella kvinnor inte sällan upplever känslor av skam i relation till sitt besittande och brukande av sexleksaker. Enligt Fahs och Swank (2013:680) kan dessa skamkänslor härledas till den heterosexism som alstras ut heteronormativitetens tvingande raster. Inom den heteronormativa ordningen framställs kvinnors onanerade som ett direkt hot mot synen på mannen som den som ska bringa kvinnan sexuell njutning. Kvinnors användande av sexleksaker förstås därmed som ett hot mot en hegemonisk maskulinitet. 27-åriga Dana, som lever tillsammans med sin man i en heterosexuell relation, belyser i nedanstående dialog några av de skamkänslor hon sammankopplar med sitt användande av lufttrycksvibratören.

Maria (uppsatsförfattaren): Jag är också nyfiken på om du pratar med andra om ditt användande av lufttrycksvibratören?

Dana: Eh...nej, det har jag inte gjort (fnissar).

Maria: Nä...

Dana: Jag har nog nämnt det någon gång...ah, men till någon kompis eller så. Eller jo, det har jag! Nu kom jag på...att jag gjort det. Hon hade redan en egen [lufttrycksvibrator]. Ehm...(skrattar) men annars nej.

Maria: Vad tror du att det beror på?

Dana: Det har nog mycket med skam och göra, tror jag.

Maria: Mm. Hur tänker du då?

Dana: Ja, men mycket att man som kvinna inte kan...inte ska tillfredsställa sig själv.

Maria: Mm...

Dana: Eh...men också att...ja, men: "Behöver du [sex]leksaker när du har en vandrande penis i huset?" Liksom...(skrattar). Lite så tror jag. Så det är nog mycket *norm*...blir det väl i slutändan.

I enlighet med Fahs och Swank (2013:679) poängterar alltså Dana hur skammen tycks vara centrerad till att hon som kvinna sexuellt tillfredsställer sig själv, men även hur hon tycks rikta sitt begär "fel", det vill säga – mot en teknik. Butler (2007:216-218) belyser hur ett kliv utanför det heteronormativa samhällets uppsatta genusmönster, så som att som kvinna rikta sitt begär bortom mannen, uppfattas som ett subversivt beteende. Butler (2007:235-236) förklarar detta via den dominerade genusmodellen; den heterosexuella matrisen. Då det uppstår diskontinuitet mellan kropp, genus och begär – exempelvis när en feminin kvinna begär något annat än en maskulin man och vice versa – undergrävs gränserna för vad som uppfattas som ett koherent genusbeteende. Precis som Ambjörnsson (2016:105) kastar ljus på, så kan alltså även heterosexuella uppfattas som avvikande i förhållande till den heterosexuella matrisen.

28-åriga Johanna beskriver inte sin sexuella läggning, men berättar att hon sedan tre år tillbaka har en relation med en man. Under intervjuens gång berättar hon om hur hon enbart pratar om sex med de allra närmaste tjejkompisarna – detta då hon anser sex som något privat. Att låta detta privata, ens sexliv, läcka ut bland bekanta och främlingar skulle enligt Johanna kunna innebära att en blir betraktad som avvikande. Vidare framhåller Johanna följande:

Johanna: Det glömde jag säga i början, men jag har ju också en pacemaker (håller handen över hjärtat). Och där i så vet jag att det står, i manualen för den här Satisfyern, att personer med pacemaker ska vara försiktiga...eller något sånt, jag vet inte exakt vad det står. Och då...då tänkte jag på det här: "Ah, nu måste jag ringa till min läkare och ta upp det här". Ehm, men sen så tänkte jag liksom att: "Nä, men jag tar kontakt med en annan ung tjej som också har en sån här". Ja, en pacemaker då. Och hon...så pratade vi om det och hon sa: "Nej, men det här behöver du inte oroa dig för. De menar ju om du lägger den [lufttrycksvibratör] rakt på liksom. Det är inte bra". (Håller handen över hjärtat igen).

Johanna beskriver hur det visserligen var en del omständigheter, så som återkommande problem med att få tag på läkaren, som fick henne att avstå från att ringa, men påtalar samtidigt hur ”en viss mån av pinsamhetskänslor” höll henne tillbaka från att rådfråga sjukvården gällande hennes användande av lufttrycksvibratoren. Citatet ringar in den tabuisering som kringgärdar användandet av sexleksaker – och i förlängningen oron över att avläsas som ”onormal”. Att då vända sig till någon som en vet erhåller liknande erfarenheter, som också använder en lufttrycksvibrator, skulle därmed kunna förstås som mindre skamfyllt. Lieberman (2017:8) redogör för hur brukandet av sexleksaker historiskt sett betraktas som ett sexuellt dysfunktionellt beteende. Vidare belyser Lieberman (2017:55) hur den här synen knappast går att frigöra från de normer som upprätthållit och reproducerat idén om att kvinnors sexuella självförsörjande skulle vara syndigt. Johannas pinsamhetskänslor skulle därmed kunna härledas till de genus- och sexualitetsnormer som pekar ut kvinnors onanerande som en abnormitet. Dana, som inledningsvis presenterades, påpekar dock att användandet av en sexleksak kan skapa en viss distans till de skamkänslor som onani annars är behäftat med.

Maria (uppsatsförfattaren): (Fnissar). Just det. Men upplever du att onani med lufttrycksvibrator skiljer sig från onani utan teknik? Om du ska jämföra så?

Dana: Ehm... ja. Det skulle jag säga. Jag har fortfarande lite svårt och... ja, men tillfredsställa mig själv med bara min hand.

Maria: Mm.

Dana: Så jag använder alltid någonting. Ah, en [sex]leksak. Så det skulle jag väl säga att det... alltså det tar lite distans från att det är jag som tar på mig själv. Fast det är ju ändå jag som tar på... fast ändå inte riktigt. Och det är också en sån grej som man... ah, men det gäller väl inte alla men många... alltså vet man inte och har man aldrig gjort det och känt sig äcklad av sig själv... eller massa olika anledningar... så kan det ju vara svårt och ja, ta på sig själv på det sättet [onanera]. Och då kan en leksak hjälpa... och sen så tar jag mer på mig själv utan [sexleksaker] nu, än vad jag gjorde innan.

I den här kontexten skulle alltså sexleksaker kunna förstås som en materialitet som kan möjliggöra ett visst avstånd till den skam och det tabu som finns kring att skänka sig själv sexuell njutning. I Danas fall tycks sexleksaker även kunna mildra det motstånd som finns kring att vidröra den egna kroppen – detta då onanin utförs via ett ting. Utifrån Ornellas (2009:317-318) posthumanistiska teoretiserande tycks teknik kunna möjliggöra en ny slags interaktion med den egna kroppen. I den här bemärkelsen kan teknik, så som sexleksaker, frambringa ett omformulerande av vad njutning kan vara samt hur den kan nås. Enligt Ornella (2009:323) kan hybriditeten mellan människa och maskin således föda nya sexuella

erfarenheter. Danas användande av sexleksaker skulle alltså även kunna tolkas som ett självupptäckande; ett sätt att nå nya njutningsfyllda sexuella upplevelser. Utifrån Haraways (2008:219) cyborgborgfiguration, där ett upplösande av dikotomier förespråkas, skulle sexleksaker också kunna förstås som en materialitet som kan omformulera gränserna för vad som rent sexuellt anses vara skamligt och inte.

21-åriga Mika, som bland annat beskriver sig själv som singel och heterosexuell, skildrar hur lufttrycksvibratorer förhåller sig till andra typer av sexleksaker:

Mika: Aa, men det absolut roligaste som har hänt mig var ändå när mitt ex ringde mig från en...men inte jobbmiddag, men han och några kollegor var ute och åt och han ringer mig och bara: ”Du är på högtalare! Den här tjejen hon ska köpa en...hon ska köpa en Satisfyer [ett lufttrycksvibratormärke] och hon behöver veta vilken du har” (fnissar). Och så här...så himla märklig. Nä, men jag tycker att det är fint och jag känner att det...det...nu var ju jag visserligen mycket yngre, men jag tror inte liksom för typ något år sedan att jag hade kunnat fråga någon om en typ Rabbit. Men på något sätt är...lufttrycksvibratorerna känns lite...de är liksom som en egen grej. De känns lite mindre sexualiserade. Att det är liksom...gud nu kommer jag ju låta jätte...men det är liksom inte så porrigt på något sätt. Alltså andra typer av sexleksaker blir lätt lite porriga, och jag känner väl att jag har svårt att prata om dem för att det känns väldigt vulgärt. Medan en lufttrycksvibrator den bara *är*. Den bara så här...det är som att jag liksom skulle kunna...okej, jag kanske inte skulle kunna prata om vem som helst om den, men om jag skulle vara bekväm nog att prata om mensskydd med någon så skulle jag också vara bekväm nog att prata om en lufttrycksvibrator.

Maria (uppsatsförfattaren): Mm. Varför tänker du liksom att lufttrycksvibratorer är mindre sexualiserade? Som du sa...

Mika: Hmm...alltså nu...jag tänker att det är svårt att göra typ (fnissar)...aa, men nu är det bara en teori, men det är svårt att liksom göra så här *grovporr* med en lufttrycksvibrator. Liksom...det är inte så...den liksom bara är ju där. Man gör ju liksom inte så mycket med den och så. Ehm, jag vet faktiskt inte. Jag tycker bara att det är lättare att prata om dem [lufttrycksvibratorerna] och det...jag vet inte.

Mika utvecklar senare sitt resonemang:

Mika: I alla fall för mig är det. Men sen så kan det ju också ha att göra med...det är ju svårt att bedöma hur...om det är en generationsfråga också. Alltså jag känner att det är ju väldigt liksom mycket förknippat...andra sexleksaker är ju förknippade med killar i högstadiet som sprang runt och skrek om saker och ting. Medan en Satisfyer...lufttrycksvibratorer är ju ändå en egen grej som kändes som att man fick upptäcka själv och sånt.

Utifrån Mikas erfarenheter kan lufttrycksvibratorerna alltså förstås som mer talbara än andra sexleksaker. Deras associationsfrihet från grovporr, vulgaritet och sexualisering, gör dem – samt brukandet av dem – mindre behäftade med tabu och skam. I analogi med Rubins

sexuella värdehierarki (1998 [1984]:152-153), där olika sexuella praktiker bestäms som ”goda”, ”naturliga”, ”normala” och ”välsignade” och andra som ”dåliga”, ”onaturliga”, ”onormala” och ”fördömda”, kan användandet av lufttrycksvibratorer förstås som en sexuell praktik som hamnar närmre det godtagbara än till exempel brukandet av en Rabbitvibrator. Precis som Mika, understryker 31-åriga Sara hur lufttrycksvibratorerna möjliggör ett eget meningsskapande:

Maria (uppsatsförfattaren): Ja...minns du vad som var ditt första intryck av lufttrycksvibratorerna?

Sara: (Funderar). Jag tror inte jag tänkte så mycket på det. Ehm...det var väl mer inför att jag skulle köpa. Egentligen. Alltså så jag tror bara att jag tänkte...asså jag har väl inga jätteåsikter kring så här sexleksaker egentligen, men jag vet att jag själv tänkte på en [lufttrycks]vibrator ett tag. Och så vet jag att jag tyckte den såg...det kanske låter fel, men jag tyckte den såg trevlig ut också.

Maria: Mm. Vet du varför du tyckte det?

Sara: Asså...antagligen för att den inte ser ut som en snopp, till exempel (skrattar). Om man får säga så. Alltså...den ser liksom estetiskt tilltalande ut för den påminner inte om någonting. Alltså man får liksom bara ha en egen tanke kring den.

Maria: Mm. Varför tror du att du tycker det är tilltalande?

Sara: Bra fråga. Ehm...(funderar). Alltså det kan vara en sån skambelagd sak, som att den ser mer diskret ut. Faktiskt...

Sara, som är singel och som betraktar sig som ”straight, men kan vara öppen för annat också – men generellt straight”, redogör för tankebanor som även lyfts av etnologen Michelle Göransson (2012:250-252). Göransson framhåller nämligen hur vissa sexleksaker kommer med en design och ett utseende som ska göra brukandet av dem mer respektabelt och legitimt. Att nå sexuell njutning via ett ting som rör sig bortom det pornografiska, promiskuösa och penislika, och som i stället rör sig mot en mer subtil och anspråkslös design, mildrar det tabu som annars förknippas med sexleksaker. Göranssons resonemang knyter därmed också an till Mikas erfarenheter, som ovan presenterades. Via nya associationsbanor, där sexleksakerna laddas med andra eller delvis omprövade föreställningar, finns det alltså potential för normförskjutning. Sexleksaksanvändandet befinner sig alltså i vad Rubin (1998 [1984]:154) benämner som *major area of contest* (se bilaga 2). Således kan tidigare skambelagda och stigmatiserade sexuella praktiker röra sig närmre ”den goda sexualiteten”.

Lufttrycksvibratorernas mer ”diskreta” framtoning kan följaktligen, för att igen använda Rubins (1998 [1984]:152-153) teoretiserande, förflytta sexleksaksanvändandets

stigmatiserade koppling mot den sexuella värdehierarkins mitt – eller åtminstone längre ifrån värdehierarkins yttre och fördömda gränser.

Majoriteten av de intervjuade påtalade hur sexuella praktiker, så som onani i ensamhet, upplevdes som tabubelagt att berätta för andra om. Att berätta om sexuella praktiker som involverat en människa tycktes å andra sidan inte vara behäftat med samma typ av motstånd. 28-åriga Marsha, som inte specificerar sin sexuella läggning, men som beskriver sig som singel, berättar:

Marsha: /.../ Jag tror väl kanske fortfarande att det [onani] är lite...kanske inte skuldbelagt, men jag tror fortfarande det råder någon slags skam...särskilt bland olika vänner. Om jag kan prata med dem så är det ju absolut ingen skuld eller skam där liksom. Men med vissa vänner så är det ju liksom ingenting man pratar om. Och det kanske är en sak att man pratar om att man har haft sex med någon...för att då är det liksom...det är något man gör med *någon annan*. Men att kanske bara sitta själv på sin egen kammare är kanske lite mer...det är inte lika normaliserat, skulle jag säga. Som om män skulle göra det. Jag tror inte män pratar om det så mycket heller i och för sig, men...

I Marshas skildrande sammankopplas resistansen till att tala högt om sexuella praktiker, som innefattar onani, till genus- och sexualitetsnormer. Mille som är 24 år, heterosexuell och bor tillsammans med sin pojkvän, är inne på ett liknande spår:

Mille: /.../ Ehm, men även om inte jag tycker att det är konstigt att prata om det [onani], så märker jag ju att...asså det känns ju inte lika typ accepterande (gör citationstecken med båda händerna) att prata om onani versus sex typ.

Maria (uppsatsförfattaren): Vad tror du det ligger i?

Mille: Det...oj...men det är väl lite asså, dels tror jag väl att folk känner att det är lite mer privat. För att det är ändå så, ja men om du ligger med någon så är det: ”Ah, ja jag låg med den och vi gjorde...”. Alltså då är man ändå två. Men att just onanera, det är ju ändå någonting man gör...alltså för sig själv. Det känns som om det är väldigt intimt och privat på ett annat sätt typ. För att då är det verkligen så här...det gör man kanske oftast när det inte är någon annan med. Jag vet inte, sen är det väl kanske också det här ja, med könsnormer och sånt. Jag tror väl generell sätt...för att det är ju inget konstigt att killar pratar om det från en ung ålder. Men det är väl för...eller det är ju inte det, men ja för tjejer är det ju en annan grej.

Utifrån Milles och Marshas erfarenheter tycks alltså sexuella praktiker som innefattar en faktiskt människa, till skillnad från ensamonanerandet, stå närmre den sexuella värdehierarkins mitt – the charmed circle (Rubin 1998 [1984]:152). Precis som Rubin (1998 [1984]:149) framhåller så kan samtida idéer kring sex och sexualitet knappast förstås som frikopplade från historiska diskurser. Lennerhed (2002:143-146) kastar ljus på hur onani, i synnerhet under 1700- och 1800-talen i Sverige, behäftades med sjukdomsalstring, synd och

immoralitet. Trots att det under 1900-talet skedde en attityd- och kunskapsförskjutning gällande synen på onani, levde det diskursiva arvet kring onani delvis kvar (ibid.). Även om onani betraktas som mer socialt accepterat idag – till och med som något hälsofrämjande och frigörande – uppfattas kvinnors onanerande och sexuella autonomi fortfarande som ett hot mot samtida genus- och sexualitetsnormer (Lieberman 2017:287-289). Att som kvinna prata högt om sina erfarenheter gällande onani kan därmed förstås som en subversiv handling som riskerar att bemötas av stigmatisering (Butler 2007:216-218). Att män öppet tar ton kring sina erfarenheter gällande onani tycks å andra sidan inte, som både Mille och Marsha påpekar, fördömas som ett subversivt beteende. Normaliserandet av mäns onanerande skulle kunna härledas till de genus- och sexualitetsnormer som pekat ut mannen som innehavare av en biologiskt omätlig sexualdrift (Nilsson & Lövkrona 2015:90-91).

I detta avsnitt har det redogjorts för de skam- och tabukänslor som de intervjuade sammankopplade till att sexuellt tillfredsställa sig själva. De intervjuade härledde dessa känslor till ett flertal genus- och sexualitetsnormer. I synnerhet framstod det som skamligt att som kvinna onanera – med eller utan sexleksak – inom ramarna av en heteronormativ ordning. Rädslan för att uppfattas som avvikande, att falla utanför den uppsatta genusordningen, höll många tillbaka från att berätta för andra om sina erfarenheter gällande onani. Parallellt påtalades det hur mäns onanerande tilläts en annan typ av acceptans och legitimitet. De intervjuade poängterade även hur lufttrycksvibratorer kan fungera som en länk till nya sexuella erfarenheter; upplevelser vilka de kunde ladda med andra känslor än skam och tabu. Härigenom förhandlades således dominanta genus- och sexualitetsnormer. Vidare framhölls lufttrycksvibratorer som mindre behäftade med sexuella stigma, i förhållande till andra sexleksaker, vilket gjorde användandet av dem mindre skamfyllt och onani som praktik mer talbart.

7.2. Genus- och sexualitetsnormers fluktuation

De intervjuade pendlade ofta fram och tillbaka mellan olika tidsperioder och skeenden då de redogjorde för sina erfarenheter kring att använda sig av lufttrycksvibratorer. Med andra ord: de kontextualiserade sina tankar, idéer och ståndpunkter i samtiden såväl som i det förflutna. Lufttrycksvibratorerna blev därmed inte sällan en språngbräda varifrån de intervjuade vävde in historier och minnen som berättade något om hur de tidigare förhållit sig till olika genus- och sexualitetsnormer. Steffen Dalsgaard och Morten Nielsen (2016:58-59) belyser hur människors berättande ofta utgår från just den här typen av rörlighet – dåtid och nutid. Vidare

understryker de båda författarna vikten av att som forskare uppmärksamma tidslig komplexitet för att inte försätta intervjupersoner i ett *etnografiskt presens*; i ett tidsligt vakuum där varken förändring eller variation existerar.

Mika, som presenterades i förra avsnittet, påvisar hur stigmat kring att äga sexleksaker – och i förlängningen bruka dem – tycks ha mildrats sedan hennes gymnasietid.

Maria (uppsatsförfattaren): Känner du att du möts av någon kritik kring ditt användande av lufttrycksvibratorer?

Mika: Nej, alltså inte den specifikt, men jag vet att det var mycket typ...med mitt kompisgäng på ah men, i gymnasiet. Då efter gymnasiet hade de väl en grej att de kunde bara typ...jag vet inte, bara prata om att så där: "Mika har så himla många sexleksaker" och att det kunde vara så här skämt om man...ifall man hade träffat någon, att så här: "Ah, men ska du visa honom hela garderoben?" Och jag bara: "Ja, men jag har ju bara typ två [sexlek]saker. Vad är det jag liksom ska...vad är det för typ av garderob?" Men det var ju flera år sedan. Nu skulle jag snarare säga att det är tvärtom, absolut. Att det är mer så här (låter imponerad): "Oh, du har koll! Vad tycker du?"

Mikas berättande illustrerar hur användandet av sexleksaker när hon var yngre förpassades till den sexuella värdehierarkins yttre delar, men att den här sexuella praktiken idag närmast sig hierarkins accepterade mittendel (Rubin 1998 [1984]:152-153). Via Rubins andra figur (se bilaga 2) – den sluttande muren – kan vi närmare förstå hur sexuella normer inte är statiska (1998 [1984]:154). Den sluttande muren visar hur sexuella praktiker som redan från början ses som legitima, så som heterosex, tillåts mer komplexitet och "gränsöverskridande" än de sexuella praktiker som ensidigt konstruerats som förkastliga (1998 [1984]:152). Mikas heterosexuella läggning skulle därmed kunna förstås som något som möjliggör tangerandet av vissa sexualitetsnormer – så som brukandet av sexleksaker. Precis som Rubin (1998 [1984]:160-161) påpekar så bör det noteras att ingen undslipper den hierarkisering som alstras ur sexualitetsnormer. *Hur* vi drabbas av dessa normer bör däremot förstås utifrån ett intersektionellt perspektiv. Att Mika under gymnasietiden utsattes för kommentarer som utmärkte hennes sexleksaksanvändande som en abnormitet, bör därmed begripliggöras utifrån ett flertal sociala kategorier. Som citatet påvisar tycktes det vara extra tabu att som tjej – när en dejtjar killar, att använda sexleksaker. Ålder skulle även kunna förstås som en parameter som kan påverka gränserna för vad som anses som en legitim respektive en illegitim sexuell praktik.

24-åriga Fanny, som lever tillsammans med sin flickvän, berättar om de genus- och sexualitetsnormer som dominerade då hon var yngre. Här blev erfarenheter kring onani

centrala. Fanny klargör följande: ”Ja, men att jag kunde känna att liksom att det var skamligt och någonting som man inte borde göra. Någonting som var lite fult, lite smutsigt typ”. Fanny utvecklar sedan sina tankar kring dessa erfarenheter:

Fanny: /.../ I alla fall...nu vet jag i och för sig inte med de som är unga idag, men när *jag* var yngre så kändes det absolut inte som...vi pratade ju nästan ingenting om det [kvinnor och onani]. Men att det ändå ganska tidigt kom att...alltså kom på tal liksom att killar ah men onanerar. Och att det liksom inte är något fel med det, och att de har sex med många. Det är inget fel med det. Liksom det kom på tal ganska tidigt och det sågs som naturligt, medans tjejers njutning var liksom aldrig någonting som pratades om eller skulle pratas om. Eller var ens värt att prata om, typ.

Maria (uppsatsförfattaren): Nä. Men känner du då att du kommit i väg lite från den skamkänslan idag då?

Fanny: *Verkligen*. Gud, nu känner jag ingen skam alls.

Maria: Nä.

Fanny: Jag tror att det har att göra med att man...alltså kan prata mer om det med sina vänner och att det kanske är lite öppnare i alla fall...alltså i samhället. Och att det kanske ändå kommer lite på tapeten lite mer. Att det liksom ändå finns ja men lite olika dokumentärer och att ja, det börjar släppas lite.

Ehm...förut var det liksom (drar handen över munnen som ett blyxtlås).

I Fannys berättande framställs genus- och sexualitetsnormer som rörliga och komplexa, på individnivå såväl som på samhällsnivå. Det är alltså inte enbart en själv som kliver in och ut ur den sexuella värdehierarkins mitt och ytterkant, utan även samhället och dess ledande diskurser som präglar vad som rent sexuellt anses vara accepterat och inte (Rubin 1998 [1984]:153). Marshas erfarenheter, gällande synen på onani, pendlar också mellan olika tidsdimensioner.

Marsha: /.../ Det känns liksom som att...eller min uppfattning sen jag var i alla fall...asså sen man började komma in i puberteten i mellanstadiet eller högstadiet...asså om man började prata med någon så var det mycket prat om att liksom: ”Ja, men det är klart att killar runkar”. Liksom. Men att tjejer skulle onanera eller ta på sig själv...det är liksom inget man pratar om. Och jag känner...bara det här samtalet...jag vet liksom inte helt hur jag ska sätta ord på det. Så att jag tror att det är...det är väl liksom en resa. Jag skulle säga att det är mer accepterat att prata om det nu, och det kanske har och göra med att jag är äldre. Eller att saker liksom ändras i samhället. Men det [onanera] är nog fortfarande lite tabubelagt, skulle jag säga.

I Marshas berättande tycks dåtida genus- och sexualitetsnormer överlappa och kliva in i nutiden. Tiden framställs som avhängig av tidigare skeenden och diskurser, men samtidigt som rörlig och nydanande. Dessa idéer är analoga med Butlers (2007:43-44) poststrukturalistiska tankar. Butler menar nämligen att normer konstrueras och reproduceras

via diskursiva praktiker, inom ramarna av sociala och historiska kontexter. Innan vi lämnar Marshas citat bör de genus- och sexualitetsnormer som där framförs granskas. Marsha belyser hur killars onanerande, omkring mellanstadiet och högstadiet, normaliserades parallellt med att tjejers likvärdiga praktiker gjordes otalbara och därmed illegitima. Butlers (2007:235-236) heterosexuella matris kastar ljus på det heteronormativa ramverk som människor förväntas röra sig inom för att uppfattas som förståeliga. Inom matrisen är de enda godtagbara positionerna man eller kvinna – vilka också ses som varandras kroppsliga och beteendemässiga motsatser. I det heteronormativa ramverket naturliggörs därför man/kvinnadikotomin, samt dess påstådda olikheter. Att killars onanerande legitimeras i högre utsträckning än tjejers onanerande, skulle därmed kunna förstås som en konsekvens av de genus- och sexualitetsnormer som konstrueras och reproduceras inom den heteronormativa ordningen. Precis som Ambjörnsson (2008:28) understryker så är bilden av den ideala mannen och den ideala kvinnan knappast orubblig. Normer finns nämligen inte i kraft av sig själva, utan verkar i relation till dess förmenta antonym. Eftersom normer inte är cementerade är de därför möjliga att opponera sig mot. Som Butler (2007:216-218) påpekar så bestraffas detta inte sällan av allmänheten. Mille berättar om de genus- och sexualitetsnormer som dominerande innan hon äntrade tonåren, samt om rädslan för att uppfattas som avvikande i förhållande till dem.

Mille: /.../ Ehm, för det minns jag nog ändå från när jag var ganska...jag började nog onanera när jag var ganska ung eller liten, eller vad man ska säga. Och det var ju ingen som pratade om det...och då var jag helt så (skrattar). Jag hade en kompis som också sa det och bara (använder en ljusare röst): ”Ja...”. En tjejkompis då, hon bara (använder en ljus röst igen): ”Ja, nä men gud jag förstår inte tjejer som gör det [onanerar]. Gud vad konstigt”. Typ. Och jag bara: ”Jaha, ojdå...är jag helt onormal? Är jag typ den enda som...”.

Maria (uppsatsförfattaren): Hur gammal var du då?

Mille: Då tror jag väl att jag gick i sexan, kanske. Och då var det ju ändå så här...då var det inget så här jättenytt för mig. Asså då minns jag...jag hade ändå...asså det var ett tag sedan jag hade gjort det [onanerat] första gången liksom. Ehm, och då kände jag lite så...vad är man då, 12? Det var ju inte så att jag bara (grimaserar och försöker låta löjlig): ”Jo, men jag gör det! Det är ingenting konstigt alls!” Då var jag ju lite så: ”Va, nä gud jag förstår inte heller”. Eller: ”Gud vad konstigt”. Så det tog ju ändå asså tills i tonåren någon gång...övre tonåring, där jag kanske ändå började känna mig bekväm att prata med typ mina kompisar om det. För att då visste man ju på något sätt att så här: ”Okej, du kan säga att du inte gör det, fast jag vet att du gör det”. (Skrattar).

Milles belysande av hur tabubelagt tjejers onanerande var då hon var yngre påminner om de iakttagelser etnologen Maria Bäckman (2003:164-169) gjorde då hon utförde fältarbete på en

gymnasieskola i Stockholm. Gymnasieungdomarna framhöll killars onanerande som naturligt parallellt med att tjejers onanerande sammankopplades med bland annat äckel, skam och olust. För att återgå till Rubin (1998 [1984]:152-153), så verkar det som om killar inte sällan tillåts ett större svängrum i den sexuella värdehierarkin (se bilaga 1) i jämförelse med tjejer.

I de intervjuades berättelser tycks tidens rörelse, och de normförskjutningar som därigenom föds, inte vara den enda faktorn som gör att vissa sexuella praktiker blir mer talbara och legitima än andra, utan även kontext och sammanhang. Majoriteten av de intervjuade belyste hur de skam- och tabukänslor de innan känt kring att öppet diskutera sex och sexualitet fortfarande levde kvar hos dem. Få av de intervjuade var bekväma med att prata om sitt lufttrycksvibratoranvändande, samt sexleksaker och onani i allmänhet, med personer som verkade besitta en helt annan erfarenhetsvärld än dem själva. Vidare framställdes det som tabubelagt att dela med sig av sexuella erfarenheter till personer som en inte hade en relativt nära relation till. Nära vänner (oftast av samma kön), systrar och separatistiska internetforum, framhölls som personer och sammanhang där genus- och sexualitetsnormer kunde förhandlas och till viss del överskridas. 30-åriga Julia, som beskriver sig själv som bisexuell, svarar följande då jag frågar henne om hon har lätt för att prata med andra om sex och sexualitet:

Julia: Aa. Ja, det skulle jag faktiskt säga. Sen så beror det givetvis på mottagaren, men just i...det är väl just min kompiskrets och min syster då, jämnåriga...skulle jag säga. Där är det enkelt. Sen så får man ju avväga lite i vilka sammanhang man...liksom vad som är lämpligt att ta upp. Men ah, kompiskrets skulle jag säga, där är det enkelt för mig att prata om det.

Maria (uppsatsförfattaren): Aa. Finns det då, å andra sidan, personer eller kontexter där du upplever att det är svårt? Du nämnde någonting om samma ålder...att det var lättare?

Julia: Mm. Ehm, jag tror...jag skulle ju inte nämna det till mina föräldrars generation...eller ah. Där känns det nog...där känns det...det är väl också mina fördomar kanske, men där känns det bara inte lika självklart att man pratar om att det [användandet av lufttrycksvibrator] är en del av en parrelation eller annan så här partnerkonstellation. Att man inte pratar om det som lika...men det är min liksom erfarenhet, men vad vet jag.

Utifrån Julias citat kan vi förstå hur frågor gällande sex och sexualitet verkar bli lättare att lyfta i sammanhang där det tycks finnas gemensamma förståelseramar. Narayan (2004:221) menar att marginaliserade grupper, så som kvinnor och etniska minoriteter, besitter en särskild kunskap utifrån sina marginella positioneringar; ett epistemic advantage. Via detta ståndpunktsteoretiska resonemang skulle de intervjuade, som alla identifierar sig som kvinnor, kunna förstås som innehavare av ett epistemic advantage. De besitter en särskild kunskap, om än på olika sätt, om hur det är att som kvinna navigera i de genus- och

sexualitetsnormer som det heteronormativa samhället konstruerat (ibid.). Att inte berätta om sina sexuella erfarenheter för personer som tycks sakna liknande erfarenheter eller som en inte känner speciellt väl, skulle därmed kunna förstås som ett sätt att undgå att bli bemött som subversiv i sitt genusmönster (Butler 2007:216-218).

Detta avsnitt har visat hur gränserna för vad som anses som ett ”normalt” respektive ”avvikande” sexuellt beteende både reproduceras och omförhandlas i takt med tidens fluktuation, men även i relation till personer såväl som kontexter. De intervjuades berättelser – som pendlande mellan olika tider och minnen – framvisar med andra ord hur genus- och sexualitetsnormer knappast är något statiskt och cementerat. Trots närvaron av den heterosexuella matrisens påbud kan alltså tid, plats och sammanhang omförhandla gränserna för hur mycket en kan navigera utanför de för stunden dominanta genus- och sexualitetsnormerna. Hur de intervjuade korresponderar och förhåller sig till dessa normer bör därmed förstås som kontextuellt.

8. Materialitet och kroppslighet

Sammantaget ämnar detta kapitel redogöra för hur de intervjuade förhåller sig till relationen mellan människa, teknik och sexuell njutning. Kapitlets första avsnitt kommer att belysa hur användandet av lufttrycksvibratorer – ett tekniskt ting – utmanar dominanta genus- och sexualitetsnormer. Nästa avsnitt kommer att belysa den ambivalens lufttrycksvibratoranvändarna uttryckte i förhållande till att sexuellt tillfredsställa sig själv med en teknik.

8.1. Tekniken som hot mot den heteronormativa ordningen

Fahs och Frank (2014:249) framhåller hur heterosexuella kvinnors sexuella autonomi inte sällan förstås som ett hot mot den heteronormativa ordningen – och i förlängningen den manliga dominansen. Även Waskul och Anklan (2020:869) redogör för liknande tankar. Författarna belyser hur kvinnor som lever i parrelationer med män och som använder sig av vibratorer för att tillfredsställa sig själva sexuellt, ofta möts av kritik från sina manliga partners. Kvinnornas användande av vibratorerna kritiseras och ifrågasätts då vibratorerna förstås som demaskuliniserade; detta då sexleksaken avläses som en slags sexuell konkurrent. Detta resonemang kan vidare förstås utifrån en studie utförd av Sakaluk et al. (2014:521). Forskarna redogör bland annat för hur heterosexuella män förväntas efterleva ett sexuellt

manus där de förstås som *görarna*. Med andra ord: den *aktiva*, den som ”står” för kvinnans njutning. En av studiens deltagare kastar ljus på hur dessa förväntningar hänger ihop med genusnormer.

I think it also has to do with how well can you be a ... a provider. From sex, you can look at it as a provider of pleasure for women, and if you can't provide, that's sort of a male role, that might impede on your confidence as a male providing role (ibid.).

Citatet, som betonar maskulinitetsrollens nära samband med att vara en ”sexuell försörjare”, är analogt med ett flertal av de intervjuades resoneringar. När jag frågar 23-åriga Malou, som är heterosexuell och har en pojkvän, om det finns någon anledning till att hon föredrar att använda sin lufttrycksvibrator själv så svarar hon följande:

Malou: Lite...ja, kanske också för att...nu ska jag väl inte outa honom [pojkvän] så mycket, men att han kanske inte blir så tänd på *den* [lufttrycksvibratören]. Men så här (härmar pojkvän): ”Ja, men nu gör den jobbet åt mig. Varför ska jag vara här?” Lite så typ. Då blir han inte så sugen kanske.

Längre fram i intervjun utvecklar Malou dessa tankar.

Maria (uppsatsförfattaren): Mm. Men kan du på nåt sätt så här...sätta ord på vad skillnaden är på när du använder lufttrycksvibratören själv, vad känner du då?

Malou: Jag tror att det är lite...kanske lite så här prestationsgrej att ah...men från hans [pojkvän] sida då. Så här, men han slipper...vad ska man säga...tävla med en ah en lufttrycksgrej och att jag...jag vet inte, jag kanske kan slappna av lite mer om jag är själv med den, än att jag ska behöva tänka: ”Nu är den här *och* han här”.

Utifrån Malous berättande, där lufttrycksvibratören framstår som en slags konkurrent till mannen, går det att avläsa en slags manlig oro för att tekniken, och i detta fall lufttrycksvibratören, ska konkurrera ut det ”naturliga” och ”mänskliga” – och att lufttrycksvibratören i förlängningen ska bli en slags sexuell ställföreträdare för mannen. Rädslan över att bli ”ersatt” av en teknik – en lufttrycksvibrator – antyds även i dokumentären *Orgasmgarantin* (2019) som behandlar ämnet lufttrycksvibratorer. ”Robban”, som är den enda medverkande mannen i dokumentären, är tydligt skeptisk gentemot lufttrycksvibratorer. Med censurerat ansikte och förvrängd röst berättar han att en kvinna han haft sex med under akten plockat in en lufttrycksvibrator. Han konstaterar snabbt att hon måste haft ett beroende av detta ting. Varför skulle hon under ”riktigt bra” sex – som han uttrycker det – annars ha plockat in en lufttrycksvibrator? Enligt Lieberman (2017:49-50) är rädslan för att som man bli ”utkonkurrerad” av en sexleksak inget nytt fenomen. Kvinnor som sexuellt tillfredsställer sig själva utanför ramarna av ett heterosexuellt penetrativt samlag förstås inte sällan som ett hot

mot traditionella könsroller. Inom dessa normativt reglerande ramarna är det mannen, och inte en maskin, som förväntas stå för kvinnans orgasm. Mika framhåller i citatet nedan hur det kunde vara att använda lufttrycksvibratorn tillsammans med sitt ex.

Mika: /.../ Nä, men mitt ex var väldigt...hans enda fokus, i princip, var att få mig att njuta. Och då...jag försökte ändå övertyga honom om att så här: ”Ja, men bara för att du inte aktivt *gör* någonting med den [lufttrycksvibratorn]...bara för att du inte *rör* den...så betyder ju inte det att jag njuter mindre”. Men det var ju inte så att han var anti...negativt inställd till den, men just...jag tror att han hade väldigt mycket...att det var viktigt för honom att *göra* någonting. Och det förlorade han ju lite grann med den.

Maria (uppsatsförfattaren): Aa. Varför tror du att det var viktigt...för honom att tycka att han liksom gjorde någonting?

Mika: Ja...jag tror att just så här att...han kopplade ihop liksom det han *gör* mot min njutning. Att liksom det...och jag vet inte varför jag försökte övertyga honom. Det är liksom inte sammanhängande. Och så här: ”Att du håller på och flytta den...det blir liksom inte bra”. Men det var liksom inte så att han var negativt inställd, i så fall ville han få göra något annat samtidigt liksom. Det gick inte att liksom: ”Nu är vi still”. Typ.

I berättande framstår lufttrycksvibratorn som ett teknik som kommer in och ruckar på den heteronormativa ordning som sammankopplar kvinnlig sexuell njutning med ett manligt ”görande”. Citatet påvisar hur exet gärna ville att Mika skulle uppnå sexuell njutning – förutsatt att det var han som stod för njutningen. Haraway (2008:187) menar att vi idag alla blivit till cyborger; hybrider mellan människa och maskin. I cyborgvärlden, påpekar Haraway (2008:222-223), utmanas tidigare dikotomiska gränsdragningar och ur detta upplösande och normförskjutande möjliggörs nya erfarenheter och identiteter. Det bör dock påpekas att det liminala – så som cyborgens – ofta uppfattas som monstruös och hotfull i förhållande till västvärldens dikotoma ordning. I resonans med detta teoretiserandet, skulle lufttrycksvibratorn alltså kunna förstås som en teknik som stärker användarens cyborgidentitet. Lufttrycksvibratoranvändaren, som redan lever i en teknisk värld, omkullkastar via sitt lufttrycksvibratoranvändande de genus- och sexualitetsnormer som ensidigt premierar en sexualitet som upprätthåller dikotomierna man/kvinna, aktiv/passiv och maskin/människa. Utifrån Butlers (2007:68) heterosexuella matris framstår alltså lufttrycksvibratoranvändarna som skapare av oordning – detta då användarna rubbar de genus- och sexualitetsnormer som proklamerar hur en koherent linje bör finnas mellan genus, kropp och begär. I användandet av lufttrycksvibratorer bryts alltså den länk där kvinnans begär förväntas riktas ensidigt mot mannen. Dessa idéer motsvarar Ornellas (2009:320-321)

posthumanistiska tankar om hur sexleksaker kan utmana och förflytta gränserna för vad som räknas som sex.

24-åriga Nike berättar om hur hon numera enbart använder lufttrycksvibratorn då hon är själv. I nedanstående citat förklarar hon varför.

Nike: Mm. Ehh...nä, jag använder den själv nu eftersom jag mest är själv nu. Sen så...jag är hetero så jag ligger bara med killar. Och jag har använt den...ja, men som sagt, det är ju första gången jag har kunnat få orgasm med penetrerande sex när jag använt den. Så jag har använt den...men då har det...jag har fått lite dåligt gensvar från den killen jag var med då, så jag har fått lite dåliga erfarenheter av *det* så. Så att...men nu använder jag den bara själv.

Maria (uppsatsförfattaren): Mm. Har du lust att berätta mer om den där erfarenheten med den där killen?

Nike: Ja. Han var väl heller inte van med att jag fick orgasm så under penetrerande sex. Och då fick han en orgasm precis samtidigt som jag fick, vilket jag tyckte var fantastiskt liksom. För jag har aldrig varit med om det tidigare, men då (fnissar) upplevde tydligen han att jag gick in väldigt mycket i mig själv och han tyckte inte att det blev en gemensam upplevelse, på samma sätt som han tyckte att det blev när han kom...eller när han fick orgasm och jag inte fick det. Att han tyckte att jag var mer närvarande...ehh, mellan oss två när jag inte fick en orgasm samtidigt [som honom]. Typ så.

Utifrån ovanstående citat tycks den ”gemensamma upplevelsen” reduceras då Nike uppnår en orgasm som inte enbart frambringats utifrån killens ”görande”. Lufttrycksvibratorn framstår här som ett obehörigt ting som träder in och felfördelar såväl uppmärksamhet som begär. Som också framgår i citatet har den här händelsen fått Nike att enbart vilja använda lufttrycksvibratorn på egen hand. Killens reaktion, som fick Nike att känna sig felaktig, skulle kunna förstås som en handling som bidrar till att upprätthålla kontroll över den heteronormativa ordningen (Butler 2007:216-218).

Julia belyser den farhåga som håller henne tillbaka från att diskutera sitt användande av lufttrycksvibratorn med andra än hennes syster, sin kompiskrets och med jämngamla.

Maria (uppsatsförfattaren): Men vad tror du att du skulle mötas av för typ av reaktion...om du ändå berättade om det [användandet av lufttrycksvibrator]?

Julia: Aa, men min farhåga är nog ändå så här: ”Varför behöver du en sån [lufttrycksvibrator] när du är i en relation?” Asså det är nog min farhåga...att jag skulle mötas av den typen av kommentarer. Eller att någon blir obekvämt kanske...eller så där.

Som tidigare nämnt så tycks det alltså finnas en rädsla för att uppfattas som obegriplig i sitt genus- och sexualitetsmönster i användandet av lufttrycksvibratorer. Rädslan tycks bottna i en sexualitetsordning som pekar ut sexleksaker som oförenliga med en parrelation. Den här

synen tydliggörs bland annat i podcasten *Della Q* (2019) där Anna Björklund, Bianca Meyer och Moa Wallin diskuterar den tidigare nämnda dokumentären *Orgasmgarantin*. Luftrycksvibratoranvändarna framställs här som asociala individer som på grund av brukandet av luftrycksvibratorer tappat intresset för mellan(män)skliga relationer. Användarna har helt enkelt börjat rikta sina begär ”fel” och sedermera ohjälpligt fallit utanför den heteronormativa ordningen. Samtalet insinuerar alltså idéer om sexleksakers fördärv av den ”riktiga” lusten – alltså den sexleksaksfria, tvåsamma och heterosexuella lusten. Podcastmedlemmarna förpassar således användandet av luftrycksvibratorer till den sexuella värdehierarkins fördömda ytterkant (Rubin 1998 [1984]:152-153). Dessa idéer, där sexleksaker förstås som inkompatibla med parrelationer, är knappast nya. Lieberman (2017:69) poängterar hur sexleksaker sedan länge förstås som alstrare av asocialitet, singelskap och abnorma böjelser, och därmed som ett hot mot den traditionella kärnfamiljen. Julia utvecklar sitt resonemang om relationen mellan sexuell njutning och sexleksaksanvändande:

Julia: /.../ För jag vet att det också finns en diskussion om att det [användandet av luftrycksvibrator] skulle så här konkurrera ut det...ja, men kanske den här mänskliga kontakten. Någon sån risk ser jag inte. Och det är också för att jag ser det som olika saker. Alltså bara för att jag har mer sex i en relation betyder inte det att jag behöver mindre onani. Och tvärtom.

Maria (uppsatsförfattaren): Nä. Varför tror du det har blivit liksom en sån slags diskussion? Där det ena tycks utesluta det andra?

Julia: Ja, men jag tror att män känner sig hotade, i vanlig ordning (skrattar lite). Ah, faktiskt. Alltså att det blir en fråga om det. Att...aa, en rädsla för att kanske inte vara behövd längre. Så tror jag.

Som vi kan förstå utifrån Julias berättande kan sexleksaker knappast slå ut den mänskliga kontakten, vilket blir en direkt invändning mot podcastmedlemmarnas hållning. Den kritiska syn som förkastar kombinationen av sexleksaksanvändande och parrelationer tycks enligt Julia ha sitt ursprung i en manlig rädsla. I enlighet med detta avsnitts tidigare resonemang, skulle den här synen på sexleksaker kunna spåras till Butlers (2007:235-236) heterosexuella matris. Inom matrisen förstås nämligen begärsriktningar bortom man/kvinna-dikotomin som avvikande. Att en kvinna sexuell tillfredsställer sig själv med en teknik förstås därmed som deviation från den heteronormativa ordningen.

Detta avsnitt har belyst relationen mellan människa, teknik och sexuell njutning. Avsnittet har redogjort för hur kvinnors sexuella agens och autonomi inte sällan förstås som något som skapar oordning i de genus- och sexualitetsnormer som framhåller kvinnors sexuella njutning

som avhängig av mäns ”görande”. Användandet av lufttrycksvibratorer, där det sexuella självförsörjandet centreras, blir därmed ett hot mot den heteronormativa ordningen. Lufttrycksvibratoranvändarnas omstörtande av dikotomier (så som aktiv/passiv, maskin/människa, man/kvinna) ifrågasätter den heterosexuella matrisens genusordning och dess förespråkande av koherens mellan genus, begär och kropp. Då brukandet av lufttrycksvibratorer, en teknik, förstås som en subversivitet gentemot den heterosexuella matrisen bemöts dess användare emellanåt av bestraffning.

8.2. Hybriditet och ambivalens

Digitala teknologier utsträcker kroppar i nätverk och omvandlar sätt att mötas, kommunicera, leka, arbeta, älska. En allt tätare vardaglig intimitet med teknologier gör den mänskliga kroppens gränser otydliga. Var slutar jag och var tar tekniken vid? (Sundén 2016:23).

Citatet ovan redogör för ett flertal av de mönster som återkom i de intervjuades berättande. De intervjuades erfarenheter av att bruka lufttrycksvibratorer rörde sig ofta mellan dikotomier så som verkligt/överkligt, naturligt/onaturligt samt människa/teknik – motsatspar vilka omförhandlades i relation till olika sammanhang och kontexter. I detta avsnitt kommer de intervjuades konstruerande samt dekonstruerande av dikotomier, samt frågor om den egna kroppens början och slut att diskuteras. Centralt för detta avsnitt är ambivalensen gentemot ”cyborgskapet”; sammansmältningen mellan organism och teknik.

Nike, som regelbundet använder en lufttrycksvibrator, framhåller ambivalenta känslor i förhållande till att tillfredsställa sig själv med den här typen av teknik.

Nike: /.../ Jag vill ju egentligen inte använda någonting som...som gör att jag kommer längre ifrån min naturliga sexualitet. Om du förstår vad jag menar eller?

Maria (uppsatsförfattaren): Aa. Just det. Vad nyfiken jag blir när du säger ”naturlig sexualitet”.

Nike: Mm...(skrattar).

Maria: Ja, vad innebär det för dig?

Nike: (Fnissar). Nä, men jag tänker typ så här...jag vet inte, att...att på något sätt så känns det som om orgasmen [med en lufttrycksvibrator] blir så maskinell på något vis. Att den blir...(funderar). Det blir som...som. Svårt att förklara. Ah, men att man gör det man ska och sen är det klart. Jag får liksom inte samma känsla i det, utan det är mer som om...och det är också konstigt, för den upplevelsen har jag inte när jag använder andra typer av vibratorer. Eh...då känns det liksom mer...det känns mer naturligt. Det, ah...jag vet inte, det känns maskinellt. Man kommer någonstans och sen är det platt liksom.

Parallellt med att lufttrycksvibratören skänker Nike njutning tycks det alltså finnas en slags oro för att tekniken ska fjärma henne från en ”naturlig sexualitet”. Nikes ambivalenta känslor, gällande brukandet av lufttrycksvibratören, skulle kunna förstås utifrån de diskurser som pekat ut sammansmältningen av organism och teknik som oordningsalstrare. Den hybridisering som uppstår i mötet mellan människa och teknik förstås nämligen inte sällan som ett hot mot den dikotomiska och gränsvaktande ordning som förespråkar upprätthållandet av dualismer (Haraway 2008:222-224). Gällande sexuell njutning så förstås ”det kroppsliga” ofta som hierarkiskt överordnat det tekniska och materiella (Lieberman 2017:36). Enligt den här diskursen – som tydligt präglas av heteronormativa idéer – framhålls mannen som kvinnans motsats. Inom den här ordningen är det mannen som förväntas bringa kvinnan sexuell njutning – inte en teknik (2017:50). Den här typen av resonering kan liknas vid den heterosexuella matrisens tvingande påbud: alltså hur en feminin kvinna förväntas begära en maskulin man och vice versa. Vidare förväntas dessa två tänkta dualismer även vara varandras utseende- och beteendemässiga motsatser (Butler 2007:235-236). Lufttrycksvibratören skulle utifrån ovanstående tankar kunna förstås som ett ting som för dess användare längre ifrån det som av samhället konstrueras som en naturlig och godtagbar sexualitet, det vill säga – längre ifrån den sexuella värdehierarkins mitt (Rubin 1998 [1984]:152-153). För att återgå till Nikes citat så tycks det ju vara lufttrycksvibratorns maskinella attribut som skaver, det som står för det ”onaturliga”. Nikes framhållande av hur andra vibratorer upplevs som mer naturliga, skulle kunna begripliggöras utifrån tidigare diskussion om lufttrycksvibratorernas frikoppling från kroppsliga efterlikningar. Det uppstår här en intressant spänning. Som tidigare redogjorts för så är det just detta skav – det materiella – som får brukandet av lufttrycksvibratorerna att upplevas som mer legitimt. Nike är inte ensam om att framhålla ambivalenta känslor gentemot lufttrycksvibratorer, vilket kan förstås utifrån nedanstående erfarenheter.

Fanny: /.../ Alltså jag känner nog att det liksom, alltså för min egen del, att eh...jag är nog ganska *nöjd* med att inte använda något mer än något kroppsligt...eller vad jag ska säga. Att jag kan tycka att det så här känns lite...alltså tanken på att...jag tänker liksom så om man skulle ta med sig den sexleksaken [lufttrycksvibratören] in i bingen, eller vad man ska säga...i samlaget. Att det känns lite så här avtändande. Jag tycker det i alla fall. Och att man liksom ska ta något utifrån och att ehm...jag vet inte. Det känns liksom bara...det känns nice att kroppen kan sköta sitt på något vis. Alltså...eller det kanske låter *jättesnåvt* av mig att tänka så, men ja, jag känner nog så. Och om det har liksom påverkat mitt sexliv efter på något sätt så tror jag typ att det är det. Att jag liksom uppskattar det kropps...kroppseget. Eller vad man säger (fnissar).

I Fannys berättande framstår lufttrycksvibratorm, inom ramarna av ett samlag, som ”avtändande” och som en motpol till det kroppsliga. Lufttrycksvibratorns materialitet representerar således något obehörigt – något som med svårighet kan neutraliseras och sammansmälta med de kroppar som utgör själva sexakten. Längre fram i intervjun utvecklar Fanny dessa tankar ytterligare:

Fanny: Och liksom...teknik är ju jättebra och fantastiskt på jättemånga områden. Så. Men *jag* har nog ändå upplevt lite att det tar bort det här, ah men...jag vill inte använda ordet ”naturligt”, för det låter också så himla så...så men...ja, men den här naturliga närheten och liksom det mänskliga eller så här. Jag vet inte om det är någon slags reproduktiv... liksom så att man kommer nära och vill vara nära. Och att det liksom bara händer automtiskt, typ. Eller liksom...men det blir lite mer två blir en. När man liksom har tekniken med i bilden så blir det lite en och en och så plus ett...ett litet lim emellan typ.

Maria (uppsatsförfattaren): Just det. Men tycker du liksom...eller det kanske är något annat...men som när du använder en lufttrycksvibrator *själv*, tänker du på det här lika mycket då?

Fanny: Nä...

Maria: Alltså det här med att den [lufttrycksvibratorm] känns väldigt mycket som en maskin?

Fanny: Nä, absolut inte. Det gör jag inte.

Utifrån citatstyckena, där Fanny belyser relationen mellan människa, teknik och sexuell njutning, framstår lufttrycksvibratorm efterhand som ett objekt vars materiella mening kan fluktuera. I Fannys berättande framkommer det nämligen hur lufttrycksvibratorns maskinella och tekniska karaktär omformuleras och skiftar beroende på om den används själv respektive inom ramarna av ett samlag. Mayr (2021a:7-10), som studerat vibratorer och dess användare, betonar också sexleksakers instabila mening, samt hur den här instabiliteten går att koppla till sociala, temporala och spatiala aspekter. Mayr framhåller hur vibratoranvändarna tycks knyta en annan slags legitimitet till sitt brukande då de befinner sig utanför ramarna av ett samlag eller en parrelation, än då användandet sker ihop med någon. Vidare belyser Mayr hur vibratorerna i synnerhet sammankopplas och neutraliseras i relation till hemmets sovrum. Utanför dessa spatiala ramar förstås sexleksakerna inte sällan som abnormiteter. Även om Fanny inte sammankopplar sitt lufttrycksvibratoranvändande till spatiala fluktuationer så blir Mayrs teoretiserande en länk till att begripliggöra det rörliga meningsskapande som kringgärdar ting – i detta fall lufttrycksvibratorer. Den här typen av rörlighet tydliggörs via de dikotomier (människa/teknik och naturligt/onaturligt) som Fanny knyter till lufttrycksvibratorm. Dessa dikotomier konstrueras respektive dekonstrueras i symbios med de

sociala situationer samt sexuella praktiker hon befinner sig inom. Även Julia betonar luftrycksvibratorns transformativa karaktär.

Maria (uppsatsförfattaren): Mm. Skulle du då säga att användandet av luftrycksvibratorn kommit att ändra dina sexuella praktiker, preferenser eller begär? Och i så fall, hur?

Julia: Ehm, nä...alltså mitt upplägg är nog samma, så jag skulle nog inte säga att jag onanerar mer eller mindre, för det är nog konstant. Det är nog mer att jag har fört in den som en extra liten krydda typ. Hm...men det är klart att det...asså just...har man varit med om den typen av *intensiva* orgasm [som luftrycksvibratorn ger] så sätter det ju ändå ribban någonstans. Men jag tänker...i så här andra kontexter...det ger mig ändå något *annat* att ha sex med någon annan eller att själv använda min hand. För då tillförs ändå...ah, men the human touch och sådana saker. Jag har nog inte ställt det...jag har nog inte så mycket ställt det mot varandra. Så jag ser ju inte det som om det konkurrerar med varandra riktigt. För man får liksom andra saker på köpet. Och jag tycker liksom att...asså när jag tar fram den här Satisfyer Pro...det kan kännas ganska osexigt. Asså ehm...(skrattar lite). Innan jag är upphetsad och når orgasm så känns det liksom sådär att ta fram den och det är liksom ett dött ting...och det är ingen uppbyggnad på det sättet. Alltså jag blir ju inte upphetsad av den *i sig*. Alltså så att ah...

Julia poängterar hur luftrycksvibratorn framstår som ett ”dött ting” innan hon blivit upphetsad. Luftrycksvibratorn tycks således först komma till liv i mötet med Julia och hennes upphetsning. I användandet av luftrycksvibratorn sker alltså en hybridisering; en sammansmältning mellan teknik och organism. Osexigheten, som Julia påtalar, verkar alltså främst kopplas till luftrycksvibratorns materialitet. Materialiteten bör dock inte förstås som statisk i sin form, utan snarare som rörlig och interagerande. Som vi kan förstå utifrån Julias berättande så är luftrycksvibratorns icke-mänskliga drag som mest påtagliga innan mötet med den egna kroppen. Precis som Haraway (2008:223) noterar så kan hopsmältningen mellan organism och teknik alstra nya erfarenheter och verkligheter. Haraway (2008:219) pekar på hur hybridiseringen mellan teknik och organism, så som föreningen mellan Julia och luftrycksvibratorn, frambringar dekonstruktion av dualismer som tidigare ansetts som stabila. Innan sammansmältningen av luftrycksvibratorn och Julia tycks dikotomier så som aktiv/passiv, jaget/den andre samt aktör/resurs vara som mest påtagliga. Sammansmältningen förflyttar således dessa uppdelningar och tekniken blir en del av jaget, det aktiva och görande. Något bör också sägas om Julias poängterande av hur sexuella praktiker, vare sig de involverar en människa, en luftrycksvibrator eller enbart den egna handen, knappast kan ställas mot varandra. Praktikerna erbjuder helt enkelt olika slags njutningar. Via detta konstaterande destabiliserar Julia den normativa diskurs, som belyses av Lieberman (2017:55), som betraktar onani och sexleksaksanvändande som oförenliga med en parrelation.

De intervjuade och de personer de i sitt berättande benämnde, framstod ofta som cyborger; hybrider mellan människa och teknik. Johanna, som presenterades i uppsatsens första analysavsnitt påvisade under intervjun hur ett flertal tekniker koopererade med henne. Hennes pacemaker, ett tekniskt implantat som hjälper hennes hjärta att hålla rätt rytm, blev central i förhållande till berättandet om lufttrycksvibratorn. Belysandet av dessa teknikers hybridisering med den egna kroppen skedde via hennes dator där internet och Zoom möjliggjorde vårt möte. Hybridiseringens utbredning tydliggjordes även av Mika. Här framhölls det nämligen hur sexleksaker, som för hennes manliga sexpartner tillät ett ”görande” (så som dildos), kunde fungera som en förlängning av dennes kropp.

Mika: Det är som med mitt senaste ex som det har varit så här: ”Ja, men vi testar på lite allt möjligt”. Och där har det [användandet av sexleksaker] varit ett mer... lite mer nödvändigt tyvärr. Mitt ex har en tumör i ryggen och har mycket problem med smärtor och kan ha problem med erektionen också /.../.

Detta möte mellan organism och materialitet, som möjliggör ett utsträckande av kroppar, påtalas även av Lieberman (2017:46). Lieberman poängterar hur strap-on dildos kan transformera impotenta män till sexuella cyborgs. Strap-on dildosarna möjliggör ett sexuellt manus där mannen förstås som den penetrerande – den som ses som den aktiva. Den här typen av sexleksaker, som kan stärka mannen och hans (hetero)sexualitet, förstås härmed som en möjlighet snarare än som ett hot mot den heteronormativa ordningen (ibid.). Synen på sexleksaker kan alltså förstås som ambivalent och som i ständig interaktion med genus- och sexualitetsnormer. I avsnittet *Tekniken som hot mot den heteronormativa ordningen* redogjorde Mika för hur lufttrycksvibratorn tycktes fjärma hennes partner från ett ”görande”, vilket sedermera kom att distansera honom från det som av samhället konstruerats som en ”normal” heteronormativ sexualitet. Sexleksaker som möjliggör en förlängning av den (cis)manliga kroppen och som korresponderar med ett heteronormativt sexmanus tycktes å andra sidan inte störa den heterosexuella matrisen på samma sätt (Butler 2007:68).

I detta avsnitt har lufttrycksvibratoranvändarnas ambivalenta känslor gentemot hybridiseringen mellan organism och teknik analyserats. Relationen mellan människa, teknik och sexuell njutning tycks inte vara ensidigt positiv. Trots att lufttrycksvibratorn bringar njutning tycks dess materiella och tekniska attribut förpassas till något ”onaturlig”. Som avsnittet också påvisat, så bör lufttrycksvibratorns materiella karaktär inte förstås som statisk. Beroende på sammanhang och kontext kan dess ”onaturliga” egenskaper omformuleras och efterhand förstås som mer ”naturliga” och kroppsliga. Hybridiseringen mellan människa och

sexleksaker framställs av de intervjuade som möjlighetsalstrande, men också något som fjärmar en från en ”naturlig” sexualitet.

9. Med den egna njutningen i fokus

I detta avslutande kapitel och avsnitt kommer lufttrycksvibratoranvändarnas sexuella autonomi och agens att framhållas. Avsnittet kommer att analysera det kroppsliga självupptäckande som lufttrycksvibratoranvändandet innebar för flera av de intervjuade. Vidare kommer avsnittet att belysa hur centrerandet av den egna sexuella njutningen kan förstås som en feministisk handling, men även som ett sätt att uttrycka självkärlek.

9.1. Kontroll, njutning och självupptäckande

Comella (2017:16-18) kastar ljus på den feministiska sexologen och aktivisten Betty Dodson. Under 1970-talet befann sig USA mitt i den sexuella revolutionen och det var här Dodson kom att bli en central figur. Dodson propagerade för sexuell frihet samt för uppmärksammandet av kvinnors lust. I hennes eget verk uttrycker hon följande:

[Masturbation] is the way we discover eroticism, the way we learn to respond sexually, the way we learn to love ourselves and build self-esteem. Sexual skill and the ability to respond are not "natural" in our society. Doing what "comes naturally" for us is to be sexually inhibited. Sex is like any other skill – it has to be learned and practiced. When a woman masturbates, she learns to like her own genitals, to enjoy sex and orgasm, and furthermore, to become proficient and independent about it (Dodson 1974:13).

Dodsons citat konstaterar alltså hur ett sexuellt självutforskande kan öppna upp för nya insikter om en själv och den egna kroppen. Comella (2017:21-22) belyser hur Dodson förstod onani, och de insikter och upptäckter som härigenom föds, som en emancipatoriskt och anti-patriarkal handling. Flera av den här studiens intervjuade framhöll hur användandet av lufttrycksvibratorer – men även onani i allmänhet – kommit med ett självutforskande. Lufttrycksvibratorerna har inte sällan fört dess användare mot nya och tidigare oupptäckta njutningar. Via uppdagandet av dessa njutningar har användarna också erhållit en förhöjd kännedom och kontroll över sina kroppar.

När jag frågar Malou om användandet av lufttrycksvibratören på något sätt kommit att omformulera hennes sätt att se på hennes egen kropp, men även andras kroppar, svarar hon följande:

Malou: Ja, alltså kanske lite att jag inte har haft så lätt att komma utan [lufttrycksvibratorn], utan att jag tänkt att: ”Jaha, jag kan väl inte det då” (låter uppgiven). Att jag känner mig lite som ett hopplöst fall. ”Ja, men det är väl trevligt att alla andra har härligt sex” (förställer rösten och låter lite sarkastisk).

Eller...oavsett själva eller med partner, men att de kan komma men inte jag. Och sen så fick jag den här [lufttrycksvibratorn] och så plötsligt hände det någonting.

Maria (uppsatsförfattaren): Fick det dig då att tänka annorlunda på vad din kropp kan då kanske? Eller?

Malou: Ja, men lite så.

Maria: Mm. Spännande. Men då...alltså med den här insikten, har lufttrycksvibratorn kommit att ändra dina sexuella praktiker eller begär? I så fall, hur då?

Malou: Kanske...det har väl kanske satt lite...vad ska jag säga utan att det ska låta elakt? Men alltså det är lite så här att när jag har haft sex med min partner, att det blir lite: ”Nä, men nu vill jag ...”. Nu vet jag ju hur det ska...jag förväntar mig... jag har kanske lite andra förväntningar nu. Att: ”Okej, nu vill jag ju ta och komma här för att den här teknikmanicken, *den* klarade det. Då är det väl klart att vi två ska klara av det tillsammans också?”

Malou framhåller alltså hur hon via lufttrycksvibratorn kommit att närma sig den egna kroppen på nya sätt och i förlängningen också nya njutningar och förväntningar. Uppdagandet av att hon faktiskt kunde nå orgasm blev således något som kom att styrka hennes sexuella agens. Mayr (2021b:29) poängterar hur femininitet inte sällan sammankopplas med passivitet, parallellt med att maskulinitet får stå som synonym för det aktiva och görande. Dessa normativa idéer har sedermera konstruerat och reproducerat mannen som den sexuellt handlande och kvinnan som den sexuellt passiva. Även Hirdman (2008:65-66) belyser dessa genus- och sexualitetskonstruktioner. Enligt Hirdman har fallosen kommit att blir en central symbol för det som konstruerats som ”den manliga sexualiteten”. Fallosen framställs som ständigt erekt och redo; ”den som skjuter och stöter”. Kvinnan, å andra sidan, framställs som den som ”tar emot” den som *blir* penetrerad. Mayr (2021b:33-34) menar att dessa traditionella och heteronormativa idéer utmanas av sexleksaksanvändande kvinnor. Brukandet av sexleksaker, som kan förstås som en aktiv handling, sätter den egna njutningen i fokus. Via det sexuella självförsörjandet rubbas alltså föreställningarna om kvinnan som en sexuellt passiv varelse. För att återgå till Malous berättande så skulle hennes lufttrycksvibratoranvändande därmed kunna förstås som en handling som kastar om och stör den heterosexuella matrisens ordning (Butler 2007:235-236).

Även Mika belyser hur hennes sexleksaksanvändande kommit med ett självupptäckande och med tiden även en nyupptäckt kontroll.

Maria (uppsatsförfattaren): Mm. Men ungefär...vad är ditt syfte med att använda dem? Vad känner du att användandet av lufttrycksvibratorerna ger dig? Ehm...lite så kanske.

Mika: Alltså jag känner *nu* när jag har använt...nu har det snart gått fyra år sedan jag köpte min första lufttrycksvibrator. Nu känner jag att när jag använder den så har jag mer...jag kan få mer kontroll över min egen orgasm. Just för att jag inte behöver göra så mycket. Nu har jag väldigt bra koll på att liksom...ja men hur saker *känns*. Ehm...och det känner jag har gett mig väldigt mycket. Just så här att jag har stenkoll på hur allting känns och liksom vad jag behöver göra liksom så här...kan känna in kroppen mer än att fokusera på *hur* jag ska göra för att komma. Utan liksom...jag kan skynda på den [orgasmen] om jag vill, jag kan dra tillbaka. Och det har verkligen kommit från att använda den [lufttrycksvibratorn]. Och det har ju liksom...det kommer ju inte direkt, utan det har ju varit att jag har använt den ändå länge. Men jag märker att det har varit väldigt givande att jag ändå har den där *kontrollen*.

Maria: Aa. Alltså gäller det [känslan av kontroll] även när du inte använder lufttrycksvibratorn? När du ligger med faktiska personer?

Mika: Ja, men precis. Att jag har liksom...nä, men eftersom jag då har den kollen, den kontrollen över min kropp, som jag kände att jag inte hade innan...då fokuset var typ: ”Jag behöver komma, jag vill inte att det ska ta för lång tid. Jag vill inte att det ska bli för jobbigt”. Så nu ligger fokuset i stället på *hur* det ska kännas, i stället för att det *ska* kännas bara.

Lite längre fram i intervjun utvecklar Mika hur det kändes innan när hon upplevde att hon inte hade full kontroll över sin kropp och sin njutning.

Mika: Nä, men då var det som sagt väldigt mycket av...ehm, men att onanera handlade så här om *att komma*. Just fokuset låg på att komma. Sen...*när* den orgasmen kom eller *hur* det skulle kännas, det hade jag ingen kontroll över. Det liksom...om jag skulle liknade det med...det är som att jag skulle stå vid toppen på en backe och sen putta en bil utan bromsar ner för den så...jag vet inte hur snabbt det kommer gå, jag vet inte vad som sker. Jag vet att jag kommer komma till slutet av backen, men hur det går till...det vet jag inte. Medan nu är det som att jag sitter i den bilen och *har* koll. Jag kan bromsa, jag kan så här: ”Okej, nu vill jag inte komma så fort”. Då vet jag hur jag ska hålla tillbaka det, men ändå göra det nice. Eller så kan jag så här: ”Nä, men nu pallar jag inte, nu ska det gå fort, nu ska det va...jag skiter i om det blir jättebra”. Att jag har den kontrollen liksom.

I ovanstående citatstycken, där Mika redogör för sina erfarenheter kring att bruka lufttrycksvibratorer, är ordet kontroll återkommande. Mika framvisar hur lufttrycksvibratoranvändandet bidragit till en ökad medvetenhet kring såväl kropp som sexuell njutning – hur hon nu tagit kontroll över bilen (kroppen) och känner till alla dess funktioner. Clarissa Smith (2007:172-173) som verkar inom medie- och kulturstudier framhåller hur utvecklandet av sexleksaker kommit att understödja kvinnors sexuella autonomi. Sexleksaker uppmuntrar nämligen inte sällan till sexuella praktiker bortom den heteronormativa ordningens föreskrivande av monogamt heterosex (ibid.). Som också har påvisats i den här

studien så rör sig lufttrycksvibratoranvändarna inom ramarna av ett heteronormativt samhälle – ramar inom vilka en förväntas att uppvisa ett koherent genusmönster för att uppfattas som begriplig. Att på ett eller annat sätt bryta mot den dikotomiska konstruktionen man/kvinna – och de normer som därtill anknyts – avläses inom den heterosexuella matrisen som ett normbrott (Ambjörnsson 2016:103-105). Precis som Rubin (1998 [1984]:149-150) diskuterar så är sexuella normer inte cementerade och är därmed möjliga att rubba. Som vi kan avläsa utifrån Mikas citatstycken, finns det alltså utrymme för att utöva resistans gentemot de genus- och sexualitetsnormer som utpekar kvinnors sexuella autonomi som ett kliv ut i den sexuella värdehierarkins yttercirkel (Rubin 1998 [1984]:152-153). Eller som Fahs och Swank (2013:680), som studerat sexleksaksanvändande kvinnor, uttrycker det: ”/.../ Both queer and heterosexual women enacted agency by choosing to have sexual pleasure regardless of the normative scripts that dictate their allegiance to patriarchy”.

Julia framhåller hur det sexuella självtillfredsställandet kommit att bli en del av en feministisk kamp.

Maria (uppsatsförfattaren): Nä...kommer du ihåg mer så här exakt vad som sas om lufttrycksvibratorena och vad som lockade dig till att köpa en?

Julia: Ja, bra fråga. Ja, men det var dels liksom tal om en mer intensiv orgasm...och det tycker jag liksom den har levt upp till senare. Men det var en del. Ehm, sen...ah, men sen så tycker jag också det är en del av en feministisk rörelse som handlar om att så här...att inte behöva en partner. Att stå lite ensam...liksom att kunna stå lite ensam i att kunna få en lika bra eller till och med en bättre orgasm. Så det var nog en politisk fråga för mig också.

Maria: Mm. Har du lust att utveckla det lite?

Julia: Ehm...men jag tror att en del nog kan böttna i min läggning, för jag är bisexuell. Och har under en period i mitt liv liksom varit politiskt lesbisk och då kan jag tilltalas lite av den retoriken som ändå framkom i den dokumentären [Orgasmgarantin]...som ändå är det här att inte behöva en man. Och att liksom (skrattar)...män är lite överflödiga och så där. Att det...ah, men att det var det som tilltalade mig. Och sen så generellt så tycker jag att det...att just onani varit en väldigt självklar del i mitt liv, oavsett om jag har haft en partner eller inte. Utifrån min profession [psykolog] också så är det ett väldigt bra sätt att bygga självkänsla på...självkärlek och självmedkänsla och de bitarna. Så jag tror det är flera saker som spelar in här faktiskt, i varför jag köpte den.

Som vi kan förstå utifrån Julias berättande så framställs onani inte enbart som en emancipatorisk handling, utan också som ett sätt att bygga självkänsla, självkärlek och självmedkänsla. Julia utvecklar sedan innebörden av självkärlek till att ”se till egna behov” samt ”att liksom kunna ha det härligt med sig själv och kunna ge sig själv njutning”. Dessa

tankar påminner om hur Dodson, som inledningsvis presenterades, förstod onani som en akt av självkärlek – men också som ett sätt för kvinnor att bryta sig loss från patriarkatet och dess heteronormativa ordning (Lieberman 2017:134-136). Mayr (2020:10-11) menar att vibratorer under 1900-talets slut i synnerhet kom att symbolisera kvinnors sexuella frigörelse, men att dess samtida symboliska mening allt mer kommit att representera ett slags individuellt självupptäckande. Precis som Mayr påpekar så skjuter dessa två meningar in i varandra (vilket Julias erfarenheter också pekar på), men att vibratorn i större utsträckning än förr kommit att framhålla den personliga frigörelsen. Här tycks den sexuella njutningen, den som är oberoende av andra, bli central (ibid.). I den här symboliken tangeras och överskrids den heterosexuella matrisens gränser. Julias sexuella självtillfredsställelse – som skänker henne njutning, självkärlek och i förlängningen även sexuell autonomi – blir således ett hot mot den ordning som konstruerat mannen som kvinnans enda legitima begärsriktning (Butler 2007:235-236).

Flera av de intervjuade berättade om hur användandet av sexleksaker, däribland lufttrycksvibratorer, möjliggjorde ett större fokus på den egna njutningen.

Maria (uppsatsförfattaren): Mm. För det är väl lite min uppföljningsfråga, på något sätt. Alltså hur du tycker att det är att använda en lufttrycksvibrator själv i förhållande till att använda den med andra? Nu var du ju lite inne på det, men ändå...om du har lust att utveckla det lite?

Nike: Ja. Jag har ju ganska svårt generellt att slappna av när jag har sex med andra. Så att...jag tänker mycket på hur jag ser ut, hur jag rör mig och om det syns någon valk här eller hit och dit. Det är mycket sånt, liksom. Så att jag föredrar väl att använda den [lufttrycksvibratorn] själv, speciellt då efter den erfarenheten som jag berättade om. För att då...ehh...sen dess så tänker jag liksom att...nä, men det blir svårt för mig att sätta mig själv i första rummet då när någon har sagt att...nä, men att han har sagt att han tycker att det är konstigt att jag går in i mig själv för att få en orgasm liksom. Så jag testade den en gång efter det med en annan kille, men då kunde jag liksom inte få orgasm. För då...det satte sig lite i mitt huvud, tror jag.

Nike tar oss tillbaka till då hennes manliga sexpartner upplevde henne som subversiv då hon under ett samlag med honom fick orgasm via en lufttrycksvibrator (se avsnittet ”Tekniken som hot mot den heteronormativa ordningen”). Som går att avläsa i Nikes berättande tycks hennes sexuella autonomi – där hon centrerade sin egen njutning – ha rubbat den genus- och sexualitetsordning som konstruerat kvinnan som passiv och mannen som aktiv (Nilsson & Lövkrona 2015:90-93). Vidare belyser Nike hur hon, i synnerhet efter nämnda händelse, upplever det som svårt att prioritera sig själv och sin njutning då hon har sex med andra. Att tillfredsställa sig själv sexuellt utan inblandning av en faktisk person blir således ett sätt att

frikoppla sig från hämningar och sedermera kunna fokusera den egna njutningen. Ett liknande resonemang framförs av Julia:

Julia: Mm. Men det är någonting med att inför...inför ett tekniskt...inför tekniken behöver man liksom inte skämmas. Man behöver inte känna prestationsångest. Man blir inte iakttagen heller. Alltså det finns ju flera saker som också försvinner...asså hämmande känslor kan försvinna i och med att använda en...ah, en sexleksak och inte ha sex med en person.

Attwood (2005:397-398) framhåller hur kvinnor ofta upplever att deras fokus, under sex med andra, centreras kring hur deras kroppar ser ut och uppfattas, snarare än kring hur sexet känns. I analogi med Nikes och Julias erfarenheter skulle lufttrycksvibratorn därmed kunna förstås som ett ting som möjliggör en slags frigörelse från de genus- och sexualitetsnormer som fördömer kvinnors självupptäckande och njutning.

Sammanfattningsvis har detta avsnitt visat hur lufttrycksvibratoranvändarna navigerar inom ramarna av den heterosexuella matrisens genus- och sexualitetsnormer. Inom detta ramverk förstås kvinnan inte sällan som sexuellt passiv och mannen sexuellt som aktiv. Via användandet av lufttrycksvibratorerna förhandlas och destabiliseras dessa genus- och sexualitetsnormer. Lufttrycksvibratoranvändandet har för många av de intervjuade inneburit ett självupptäckande, vilket efterhand lett till uppdagandet av nya njutningar samt en förhöjd kontroll över den egna kroppen. Att kunna uppnå sexuell njutning oberoende av andra människor framställdes som en del av en feministisk och emancipatorisk kamp – men också som ett sätt att bygga självkänsla, självkärlek och självmedkänsla. Vidare framställdes lufttrycksvibratorerna som ett ting som möjliggjorde ett frikopplande från det hämmande och den självmedvetenhet som annars kan göra sig närvarande då en har sex med faktiska personer.

10. Avslutande diskussion

Via tio semistrukturerade intervjuer, med personer som identifierar sig som kvinnor och som lufttrycksvibratoranvändare, har den här studien framhållit levda erfarenheter av att bruka lufttrycksvibratorer. Lufttrycksvibratorerna har i den här studien fungerat som en prisma för diskuterandet av genus- och sexualitetsnormer samt relationen mellan människa, teknik och sexuell njutning.

Studien har visat hur lufttrycksvibratoranvändarna rör sig inom ramarna av en heteronormativ ordning. Inom den heterosexuella matrisens ramar (Butler 2007: 235-236) förstås kvinnors

onanerande – så som användningen av lufttrycksvibratorer – som ett hot mot de genus- och sexualitetsnormer vilka utpekade mannen som kvinnans enda begärsriktning. Att bruka lufttrycksvibratorer uppfattas således som ett brott mot den koherens som förväntas finnas mellan kropp, genus och begär. De skam- och tabukänslor som de intervjuade sammankopplade till sitt onanerande, vare sig den sexuella praktiken skedde med eller utan sexleksaker, kan härmed härledas till det stigma som alstrats inom matrisen. Här uppfattas nämligen kvinnors onanerande som en abnormitet. Vidare har studien framhållit hur de intervjuade förhöll sig till en sexuell värdehierarki (Rubin 1998 [1984]:152) då de berättade om sina lufttrycksvibratorerfarenheter. Inom hierarkin framställdes lufttrycksvibratorer, i kraft av sin associationsfrihet från bland annat porr, som mer legitima och som mindre skambelagda än andra mer kroppslika sexleksaker. Härigenom kunde nya sexuella erfarenheter födas.

Genus- och sexualitetsnormers fluktuation är ett centralt tema i studien. De intervjuades erfarenheter av att bruka lufttrycksvibratorer knöt an till olika tidsdimensioner; dimensioner inom vilka dåtida genus- och sexualitetsnormer både reproducerades och omförhandlades i nutiden. De intervjuades korresponderande på de för stunden dominanta normsystemen begripliggjordes utifrån Rubins (1998 [1984]:152-153) sexuella värdehierarki. Vad som förstås som ett ”normalt” eller ”onormalt” sexuellt beteende omförhandlas över tid, men även i relation till sammanhang och personer. De intervjuade framhöll hur normer som kringgärdar onani, och i förlängningen brukandet av sexleksaker, fluktuerar. Stigmat kring kvinnors sexuella självförsörjande lever kvar – men är inte statiskt.

Haraways (2008) cyborgfiguration har i den här studien fungerat som ett centralt teoretiskt ramverk i diskuterandet av relationen mellan människa, teknik och sexuell njutning. Lufttrycksvibratoranvändandet förstods inte sällan av omgivningen som ett hot mot de genus- och sexualitetsnormer som framhåller mannen som kvinnans enda legitima begärsriktning. Användandet av lufttrycksvibratorerna omkullkastar och omförhandlar dikotomiska ordningar så som man/kvinna, aktiv/passiv och människa/teknik. Tekniken, lufttrycksvibratören, uppfattades således (av manliga sexpartners) som demaskuliniserade och sedermera som ett hot mot den heterosexuella matrisen (Butler 2007: 235-236). Inom den här ordningen förstås mannen som en sexuell agent – den som ska skänka kvinnan sexuell njutning. Vidare belyste de intervjuade hur rädslan för att bli avläst som avvikande i sitt ”felriktade” begär många gånger höll dem tillbaka från berätta för andra om sitt användande av lufttrycksvibratorer. Studien har även framvisat de intervjuades ambivalens gentemot att bruka en teknik för att

sexuellt tillfredsställa sig själva. Parallellt med att lufttrycksvibratorm bringade sexuell njutning, fanns det en oro för att dess materiella attribut skulle föra dem längre ifrån en ”naturlig” sexualitet. Lufttrycksvibratorns materiella karaktär framställdes dock inte som statisk. I mötet med den egna kroppen – utanför ramarna av ett samlag – tycktes hybridiseringen mellan användare och lufttrycksvibrator vara som starkast. Dikotomier som tidigare ansetts stabila kom alltså att omförhandlas i samband med sammanhang och kontext.

Vidare har studien belyst hur lufttrycksvibratorerna kom att bringa dess användare en ökad kontroll över deras sexuella njutning. Via användandet av lufttrycksvibratorerna, som framställdes som ett slags självupptäckande, stärktes de intervjuades sexuella agens. De genus- och sexualitetsnormer som utmärker kvinnor som sexuellt passiva kom via lufttrycksvibratoranvändandet att ifrågasättas. Genom lufttrycksvibratorerna sattes den egna njutningen i fokus, och så även självkärlek. Det sexuella självtillfredsställandet framhövdes även som en emancipatorisk och feministisk handling.

Då jag inte lyckats finna några studier som behandlat lufttrycksvibratorer, bidrar den här studien därför till att fylla den lucka som kringgärdar ämnet. Genom att ta utgångspunkt i kvinnors levda erfarenheter av att bruka sexleksaker, för att sedermera analysera och diskutera dessa erfarenheter i relation till genus- och sexualitetsnormer, medverkar studien även till att utöka detta relativt outforskade ämnesområde. Studiens material utgår från personer som identifierar sig som kvinnor och som är mellan 21-31 år. Vidare har materialet en tonvikt på heterosexuella erfarenheter. Fortsatt forskning skulle följaktligen kunna undersöka brukandet av lufttrycksvibratorer bland en äldre åldersgrupp och/eller bland personer som identifierar sig med ett annat pronomen än hon och/eller som inte identifierar sig som heterosexuella.

Referenser

- Abrahamsson, E. (2018). *Enahanda läsning : en queer tolkning av romancegenren*. Ellerströms.
- Akoonyatse, B. (2019). The success of the Womanizer seems to be as a result of two things: great engineering and someone finally listening to the truth about the clitoris. *Wear Your Voice*. 28-08-2019. <https://wearyourvoicemag.com/the-womanizer/> [Hämtad 07-03-2021].
- Ambjörnsson, F. (2008). *I en klass för sig : genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer*. Ordfront Förlag.
- Ambjörnsson, F. (2016). *Vad är queer?* 2. utg. Natur & kultur.
- Armbruster, H. (2010). Introduction: The Ethics of Taking Sides. I (red.) Armbruster, H., & Lærke, A. *Taking Sides: Ethics, Politics and Fieldwork in Anthropology*. Berghahn Books.
- Arnberg, K., Sundevall, F., Tjeder, D (red). (2012). *Könspolitiska nyckeltexter I: Från äktenskapskritik till sexualupplysning 1839-1930*. Makadam.
- Attwood, F. (2005). Fashion and Passion: Marketing Sex to Women. *Sexualities*, 8(4), 392–406.
- Bowman, C. P. (2014). Women's masturbation: Experiences of sexual empowerment in a primarily sex-positive sample. *Psychology of Women Quarterly*, 38(3), 363–378.
- Brinkmann, S. (2013). *Qualitative Interviewing: Understanding Qualitative Research*. New York: Oxford University Press.
- Butler, J. (1990). *Gender trouble : feminism and the subversion of identity*. Routledge.
- Butler, J. (2007). *Genustrubbel: feminism och identitetens subversion*. Daidalos.
- Bäckman, M. (2003). *Kön och känsla: samlevnadsundervisning och ungdomars tankar om sexualitet*. Makadam.
- Chazan, A. (2008). Good Vibrations: Liberating Sexuality from the Commercial Regulation of Sexual Devices. *Texas Journal of Women and the Law*, 18(2), 263–304.
- Clayton, W., & Humphreys, G. (2019). 'Keep it to yourself': Shame and female masturbation in American independent cinema. *Sexualities*, 22(1–2), 244–261.

- Collins, P. H. (1986). Learning from the Outsider Within: The Sociological Significance of Black Feminist Thought. *Social Problems*, 33(6), 14–32.
- Comella, Lynn. (2017). *Vibrator Nation: How Feminist Sex-Toy Stores Changed the Business of Pleasure*. Durham: Duke University Press.
- Crewe, L & Martin, A. (2017). Sex and the city: Branding, gender and the commodification of sex consumption in contemporary retailing. *Urban Studies*, 54(3), 582–599.
- Dalsgaard, S & Nielsen, M. (2016). *Time and the field*. Berghahn Books.
- Dame Products. (u.å.). <https://www.dameproducts.com/pages/about-us> [Hämtad 14-03-2021].
- Davies, C. A. (2008). *Reflexive ethnography: a guide to researching selves and others* (2., [rev. and updated] ed.). Routledge.
- Della Q (2019). 64. *Orgasmgarantin*. Podcast. 06-10-2019. <https://podtail.se/podcast/della-q/64-orgasmgarantin/> [Hämtad 03-01-2021].
- Dodson, B. (1974). *Liberating Masturbation: A meditation on self love*. New York: Bodysex Designs.
- Fahs, B & Swank, E. (2013). Adventures with the “Plastic Man”: Sex Toys, Compulsory Heterosexuality, and the Politics of Women’s Sexual Pleasure. *Sexuality & Culture*, 17(4), 666-685.
- Fahs, B & Frank, E. (2014). ‘Notes from the back room: Gender, power, and (In)Visibility in women’s experiences of masturbation’, *Journal of Sex Research*, 51(3), 241–252.
- Fahs, B., Plante, R. F., & McClelland, S. I. (2018). Working at the crossroads of pleasure and danger: Feminist perspectives on doing critical sexuality studies. *Sexualities*, 21(4), 503–519.
- Frykman, J. (1977). *Horan i bondesamhället*. Lund: Liber läromedel.
- Göransson, M. (2012). *Materialiserade sexualiteter : om hur normer framträder, förhandlas och ges hållbarhet*. Makadam.
- Haraway, D. (1988). Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective. *Feminist Studies*, 14(3), 575-599.
- Haraway, D. (2008). *Apor, cyborger och kvinnor: Att återuppfinna naturen*. Stockholm/Stehag: Österlings Bokförlag Symposion.

- Harding, S. (1987). *Feminism and Methodology: Social Science Issues*. Indiana University Press.
- Harding, S. (1992). Rethinking Standpoint Epistemology: What is Strong Objectivity? *The Centennial Review*, 36(3), 437-470. Michigan State University Press.
- Harding, S. (ed.) (2004). *The Feminist Standpoint Theory Reader: Intellectual and Political Controversies*. New York: Routledge.
- Hensley, C., Tewksbury, R., & Koscheski, M. (2001). Masturbation Uncovered: Autoeroticism in a Female Prison. *Prison Journal*, 81(4), 491–501.
- Herbenick, D., Reece, M., Sanders, S. A., Dodge, B., Ghassemi, A., & Fortenberry, J. D. (2009). Prevalence and characteristics of vibrator use by women in the United States: Results from a nationally representative study. *Journal of Sexual Medicine*, 6(7), 1857–1866.
- Hirdman, A. (2008). *Den ensamma fallosen : mediala bilder, pornografi och kön*. Atlas.
- hooks, b. (1989). Choosing the Margin as a Space of Radical Openness. *Framework: The Journal of Cinema and Media*, (36), 15-23.
- Irvine, J. M. (2014). Is sexuality research ‘dirty work’? Institutionalized stigma in the production of sexual knowledge. *Sexualities*, 17(5–6), 632–656.
- Johannisson, K. (2005). *Den Mörka Kontinenten : Kvinnan, Medicinen Och Fin-de-Siècle*. 2. uppl. Norstedt.
- Joho, J. (2019). We're in a sex toy revolution. Here's how you can join. *Mashable*. 04-11-2019. <https://mashable.com/article/sex-toy-revolution-beginners-guide/?europe=true> [Hämtad 14-03-2021].
- Kvale, S. (2006). ‘Dominance Through Interviews and Dialogues’, *Qualitative Inquiry*, 12(3), 480–500.
- Laqueur, T. W. (2003). *Solitary sex: a cultural history of masturbation*. Zone Books.
- Laskar, P. (2005). *Ett bidrag till heterosexualitetens historia : kön, sexualitet och njutningsnormer i sexhandböcker 1800-1920*. Modernista.
- Lennartsson, M. (2009). Hävdande och hustrubröst: Sexualitet, kropp och identitet i det tidigmoderna Sverige. *Historisk Tidskrift (S)*, 129(3), 361–380.

- Lennartsson, R. (2007). *Den sköna synderskan : sekelskiftets Stockholm : betraktelser från undersidan*. Norstedt.
- Lennartsson, R. (2015). Death, Dirt and Disgust Poems and misogyny in 18th century Stockholm. *RIG Kulturhistorisk Tidskrift*, 98(4), 171–189.
- Lennerhed, L. (2002). *Sex i folkhemmet: RFSUs tidiga historia*. Hedemora: Gidlunds.
- Lieberman, H. (2016). Selling sex toys: Marketing and the meaning of vibrators in early twentieth-century America. *Enterprise & Society* 17(2): 393–433.
- Lieberman, H. (2017). *Buzz: A Stimulating History of the Sex Toy*. Pegasus Books.
- Lundahl, P. (2001). *Intimitetens villkor : kön, sexualitet och berättelser om jaget*. Lunds universitet.
- MacDonald, C. (2021). A new kind of sex toy says ‘suck it’ to ordinary old vibrators. *Input*. 29-01-2021. <https://www.inputmag.com/design/suction-stimulator-sex-toys-womanizer-vs-vibrators> [Hämtad 07-02-2021].
- Mann, S. A. (2013). Third Wave Feminism’s Unhappy Marriage of Poststructuralism and Intersectionality Theory. *Journal of Feminist Scholarship*, 4, 54–73.
- Mason, J. (2018). *Qualitative researching* (Third edition). Sage Publications.
- Mayr, C. (2020). Symbolic vibration: A meaning-based framework for the study of vibrator consumption. *Journal of Consumer Culture*, 0(0) 1–19.
- Mayr, C. (2021a). Toy stories: The role of vibrators in domestic intimacies. *Sexualities*, 0(0) 1–19.
- Mayr, C. (2021b). Beyond plug and play: The acquisition and meaning of vibrators in heterosexual relationships. *International Journal of Consumer Studies*, 45(1), 28–37.
- McClelland, S. I. (2017). Vulnerable listening: Possibilities and challenges of doing qualitative research. *Qualitative Psychology*, 4(3), 338–352.
- Meiller, C., & Hargons, C. N. (2019). “It’s happiness and relief and release”: Exploring masturbation among bisexual and queer women. *Journal of Counseling Sexology & Sexual Wellness: Research, Practice, and Education*, 1(1), 1-13.

- Mery Karlsson, M. (2020). *'Gå eller rulla - alla vill knulla!': funktionsrättsaktivism i nyliberala landskap*. Arkiv förlag.
- Narayan, U. (2004). "The Project of Feminist Epistemology: Perspectives from a Nonwestern Feminist". I Sandra Harding (ed.). *The feminist standpoint theory reader: intellectual and political controversies*. Routledge.
- Nilsson, G & Lövkrona, I. (2015). *Våldets kön : kulturella föreställningar, funktioner och konsekvenser* (1. uppl.). Studentlitteratur.
- Norrhem, S., Rydström, J., & Markusson Winkvist, H. (2015). *Undantagsmänniskor: en svensk HBTQ-historia med utblickar i världen*. Studentlitteratur AB.
- North, A. (2017). Women of Sex Tech, Unite. *The New York Times*. 18-09-2017. <https://www.nytimes.com/2017/08/18/nyregion/women-of-sex-tech-unite.html> [Hämtad 15-03-2021].
- Orgasmgarantin* (2019). Dokumentär. Isabelle Wahlf, Sverige/Stockholm: SVT1.
- Ornella, A. D. (2009). Posthuman pleasures: transcending the human-machine boundary. *Theology & Sexuality*, 15(3), 311–328.
- Prendergast, C. (2021). What Is The Orgasm Gap? Here's How Sex-Tech Is Making Pleasure More Inclusive. *Vouge*. 16-02-2021. <https://www.vogue.co.uk/beauty/article/the-orgasm-gap> [Hämtad 15-03-2021].
- Repstad, P. (2007). *Närhet och distans : kvalitativa metoder i samhällsvetenskap* (4., [rev.] uppl.). Studentlitteratur
- Rosenberger, J., Schick, V., Herbenick, D., Novak, D., & Reece, M. (2012). Sex Toy Use by Gay and Bisexual Men in the United States. *Archives of Sexual Behavior*, 41(2), 449–458.
- Rosewarne, L. (2014). *Masturbation in Pop Culture: Screen, Society, Self*. London: Lexington Books.
- Rubin, G. (1998 [1984]). Chapter 9: Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality. I *Culture, Society & Sexuality*, 143–178. Taylor & Francis Ltd / Books.
- Rydström, J & Tjeder, D. (2009). *Kvinnor, män och alla andra : en svensk genushistoria* (1. uppl.). Studentlitteratur.

Sakaluk, J., Todd, L., Milhausen, R., Lachowsky, N., & Undergraduate Research Group in Sexuality (URGiS). (2014). Dominant Heterosexual Sexual Scripts in Emerging Adulthood: Conceptualization and Measurement. *Journal of Sex Research*, 51(5), 516–531.

Sex & sånt (2020). *Lufttrycksvibratorn ger klittor orgasmgaranti*. Podcast. 16-03-2020.
<https://arenan.yle.fi/audio/1-50454962> [Hämtad 03-01-2021].

Smith, C. (2007). Designed for pleasure: Style, indulgence, and accessorized sex. *European Journal of Cultural Studies*, 10(2), 167–184.

Smith, D. (1990). *The Conceptual Practices of Power: a Feminist Sociology of Knowledge*. Boston, MA: Northeastern University Press.

Sundén, J. (2001). What Happened to Difference in Cyberspace? The (Re)turn of the She-Cyborg. *Feminist Media Studies*, 1(2), 215–232.

Sundén, J. (2016). Glitch, genus, tillfälligt avbrott: Femininitet som trasighetens teknologi. *Lambda Nordica*, 1(2), 23–45.

Sundén, J. (2020). Play, Secrecy and Consent: Theorizing Privacy Breaches and Sensitive Data in the World of Networked Sex Toys. *Sexualities*, 0(0) 1–15.

SVT. (2019). *Så fick jag en fontänorgasm*. Facebook. 07-12-2019.
<https://www.facebook.com/svt/posts/3292533944122504> [Hämtad 03-01-2021].

Thorpe, R., Hawkes, G., Dune, T., Fileborn, B., Pitts, M., & Minichiello, V. (2018). Hidden boundaries and shared meanings: the roles of researcher characteristics and cultural norms in shaping understandings of sexuality in the unstructured interview setting. *International Journal of Social Research Methodology*, 21(2), 205–217.

Vetenskapsrådet (2017). *Good research practice*. Stockholm.
[https://www.vr.se/download/18.5639980c162791bbfe697882/1555334908942/Good-Research-Practice_VR_2017.pdf\(4\)](https://www.vr.se/download/18.5639980c162791bbfe697882/1555334908942/Good-Research-Practice_VR_2017.pdf(4)) [Hämtad 24-04-2021].

Vincent, B. W. (2018). Studying trans: recommendations for ethical recruitment and collaboration with transgender participants in academic research. *Psychology & Sexuality*, 9(2), 102–116.

Waskul, D & Anklan, M. (2020). “Best invention, second to the dishwasher”: Vibrators and sexual pleasure. *Sexualities*, 23(5–6), 849–875.

Watson, E. D., Séguin, L. J., Milhausen, R. R., & Murray, S. H. (2016). The Impact of a Couple's Vibrator on Men's Perceptions of Their Own and Their Partner's Sexual Pleasure and Satisfaction. *Men & Masculinities*, 19(4), 370–383.

Womanizer (u.å.). <https://www.womanizer.com/eu/about-us> [Hämtad 07-03-2021].

Women of Sex Tech (u.å.). <https://womenofsextech.com/about/> [Hämtad 15-03-2021].

Intervjuer

Transkriberade intervjuer finns tillgängliga för granskning.

Intervju 1

Datum: 4/3-2021. Tid: 45 minuter

Intervju 2

Datum: 4/3-2021. Tid: 60 minuter

Intervju 3

Datum: 5/3-2021. Tid: 45 minuter

Intervju 4

Datum: 8/3-2021. Tid: 48 minuter

Intervju 5

Datum: 9/3-2021. Tid: 60 minuter

Intervju 6

Datum: 10/3-2021. Tid: 45 minuter

Intervju 7

Datum: 11/3-2021. Tid: 52 minuter

Intervju 8

Datum: 12/3-2021. Tid: 51 minuter

Intervju 9

Datum: 16/3-2021. Tid: 62 minuter

Intervju 10

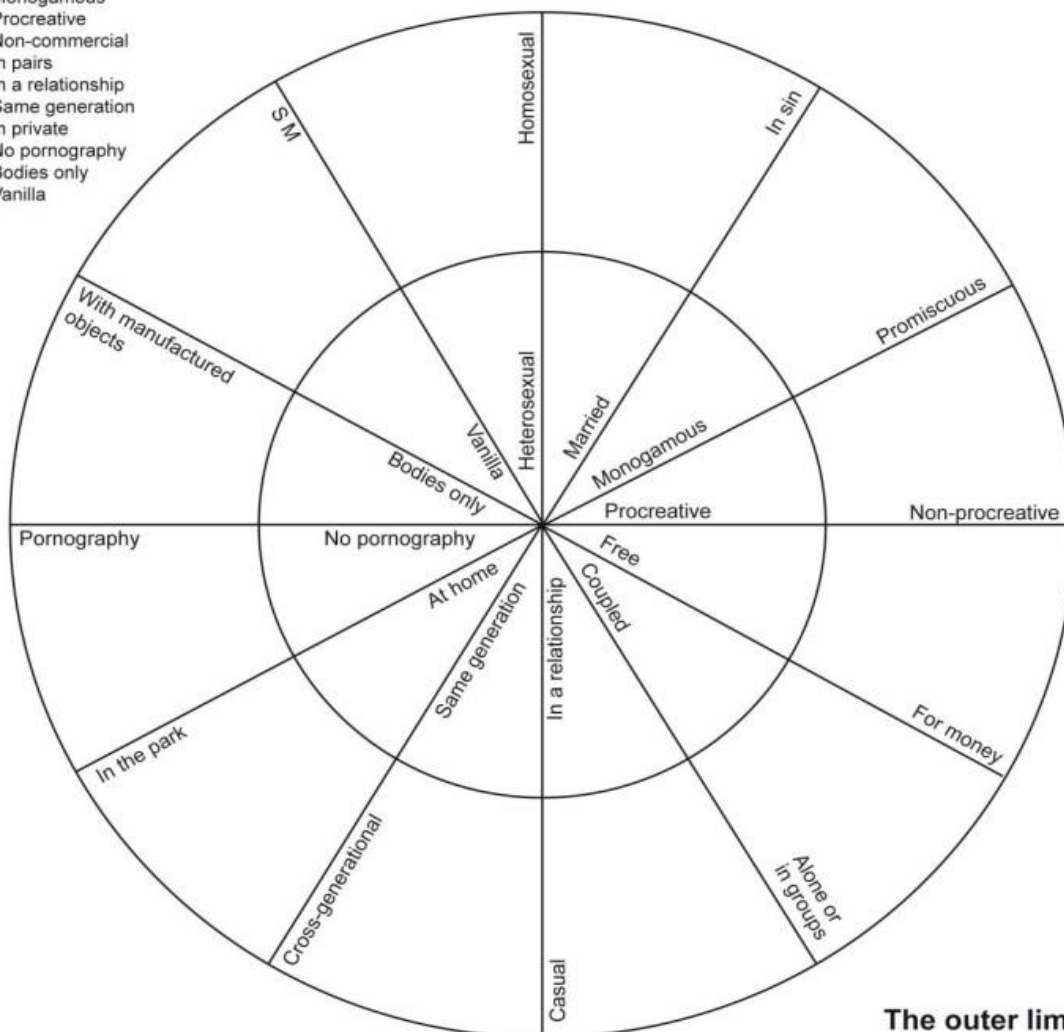
Datum: 19/3-2021. Tid: 78 minuter

Bilagor

Bilaga 1: Figure 9.1

The charmed circle:
 Good, Normal, Natural,
 Blessed Sexuality

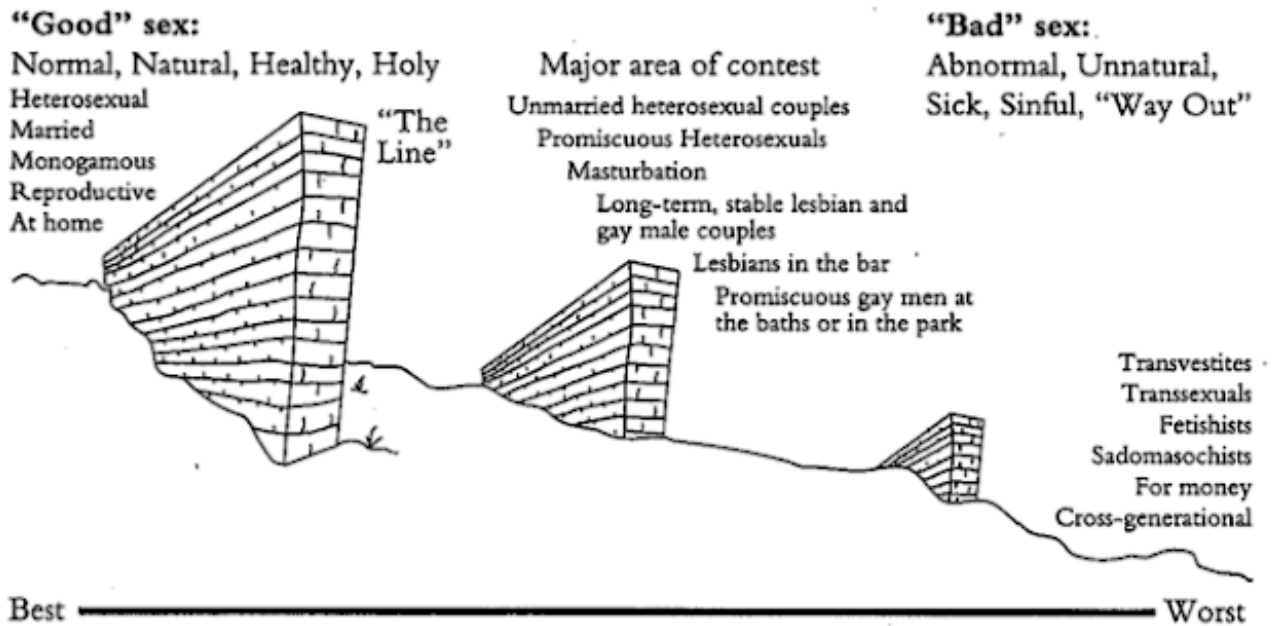
- Heterosexual
- Married
- Monogamous
- Procreative
- Non-commercial
- In pairs
- In a relationship
- Same generation
- In private
- No pornography
- Bodies only
- Vanilla

The outer limits:
 Bad, Abnormal,
 Unnatural, Damned
 Sexuality

- Homosexual
- Unmarried
- Promiscuous
- Commercial
- Alone or in groups
- Casual
- Cross-generational
- In public
- Pornography
- With manufactured objects
- Sadomasochistic

Bilaga 2: Figure 9.2

FIGURE 2. The sex hierarchy: the struggle over where to draw the line

Bilaga 3: Intervjuguide

Introduktion

- Kort presentation av mig själv.
(Namn, ålder, pronomen, bor i Malmö, mastersstudent vid genusvetenskapliga institutionen i Lund, program Genus, migration och social rättvisa).
- Hur det kommer sig att jag valt att skriva om erfarenheter och ståndpunkter kring lufttrycksvibratorer.
- Studiens syfte och mål.
- Intervjun kommer att ta ca 1 timme, +/-

Information gällande etik

- I studien kommer du att avidentifieras. Fingerat namn/välja.
- Du kan när som helst avbryta intervjun. Säg till om det är något du inte vill svara på/känner dig obekvämt/vad som helst.
- Konfidentialitet. Intervjun kommer endast användas för den här studien, och därför raderas efter färdigskrivna uppsats.
- Kommer du i efterhand på att du inte vill delta i studien så kommer jag att radera intervjun och det transkriberade materialet.
- Är du ok med att jag spelar in intervjun? Du kan när som helst be mig stänga av inspelningen.
- Den inspelade intervjun kommer att lagras på en extern hårddisk.
- Har du något du undrar eller vill tillägga innan vi sätter i gång intervjun?

Om den intervjuade

- Vill du berätta lite kort om vem du är?

Komplettering

- Vad heter du?
- Vad har du för pronomen?
- Hur gammal är du?
- Vad har du för sysselsättning?
- Var bor du?

- Är du just nu i någon relation? Hur ser den eller dessa ut? (Civilstatus).
- Vilken grupp var det du såg mitt inlägg om uppsatsen i?
- Är det något annat du tycker att jag bör veta?

Första mötet

- Minns du var och när du först hörde talas om lufttrycksvibratorer?
Uppföljningsfråga: Vad sades om dem?
- Vad var ditt första intryck av lufttrycksvibratorerna?
- När provade du en lufttrycksvibrator för första gången? Vill du beskriva hur du upplevde den här första gången?
- Vilken typ av lufttrycksvibrator/er har du? Varför just den/dessa?
- Kommer du ihåg vad du hade för tankar och förväntningar, gällande lufttrycksvibratören, innan du provade den?
Uppföljningsfråga: Hur väl överensstämde dina förväntningar med hur det sedan faktiskt kändes?

Användandet

- Om du får välja några ord, hur skulle du beskriva din erfarenhet av att använda en lufttrycksvibrator? Hur kommer det sig att du valde detta ord?
- Hur använder du din lufttrycksvibrator?
Uppföljningsfråga: Tillsammans med andra/själv? Var?
Uppföljningsfråga: Hur är det att använda lufttrycksvibratören själv i förhållande till att använda den i sällskap med andra? Vad tror du detta beror på?
- Vad känner du att lufttrycksvibratören gör för dig?
- Vilka typer av känslor kopplar du till ditt användande av lufttrycksvibratorer?
Förtydligande: Vilka typer av känslor har du inför, under och efter användandet av lufttrycksvibratören?
- Pratar du med andra om ditt användande av lufttrycksvibrator? I så fall, vilka?
Uppföljningsfråga: Vad pratar ni om då?
Uppföljningsfråga: Finns det kontexter/personer du upplever att du inte kan dela dina erfarenheter med? I så fall, vilka?

Människa/maskin

- Vad tycker du om lufttrycksvibratorernas utseende och design?

Följdfråga: Vilka associationer får du?

- Om du provat andra sexleksaker: Hur skiljer lufttrycksvibratoren från andra sexleksaker, t.ex. dildos?
  - Hur ser du på att sexuella praktiker idag kan involvera så många olika typer av tekniker (sexleksaker)?
  - Upplever du att onani med lufttrycksvibrator skiljer sig från onani utan teknik? Hur då?
  - Hur känns det, rent kroppsligt, att använda sig av en lufttrycksvibrator? Vilka sensationer upplever du?
  - Har ditt användande av lufttrycksvibrator påverkat ditt sätt att se på relationen mellan människa och teknik? I så fall, på vilket sätt?
- Uppföljningsfråga: Vad tror du att det beror på?

Idéer och tankar om sex och sexualitet

- Hur har din relation till sex och sexualitet sett ut genom åren?
Uppföljningsfråga: Mer specifikt, hur har din relation till onani sett ut genom åren?
- Har användandet av lufttrycksvibrator kommit att ändra dina sexuella praktiker, preferenser eller begär? I så fall, hur då?
- Har du mötts av någon kritik kring ditt användande av lufttrycksvibratorer? Hur då?
- Har du mötts av någon uppmuntran kring ditt användande av lufttrycksvibratorer? Hur då?

Innan intervjun avslutas

- Vad var det som fick dig att vilja ställa upp på intervjun?
- Har du något att tillägga innan vi avslutar?
- Tips inför nästa intervju?
- Du kommer ju att tilldelas ett annat namn i studien. Vill du välja namn eller ska jag?
- Du är välkommen att läsa uppsatsen sen när den är färdig.